

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-szorosos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 80 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, január 27.

Mai számunk több közleményei:

Vesérezik: A szőlőbirtokosok érdekében.
A képviselőház ülése.
As angolok veresége.
Új szobor a színház előtt.
Simák vége.
A kinal császárt meggyilkolták.
Kubelik második hangversenye.
Egy mutatós új története.
Tárcsa: Bimi. Irta: Rudyard Kipling.
Csarnok: A búrokról.

A szőlőbirtokosok érdekében.

Arad, január 26.

A közigazgatási bíróság nagyfontosságú határozatot hozott egy gyakorlati esetben, a mely a szőlőrekonstrukció előrehaladásának hivatva van erős lendületet adni.

Hamarjában nem áll rendelkezésünkre statisztika arról, milyen arányban történt már meg a filloxera pusztította szőlőterületek újraültetése, de annyi bizonyos, hogy bármily örvendetes eredményeket értünk el e téren, még mindig igen sok a tennivaló, hogy a régi magaslatra emelkedjék szőlészetünk, a mely pedig mezőgazdasági termelésünknek egyik legjelentékenyebb — s egyben világhíres — része.

A pusztulás után az állam megtett a maga részéről minden lehetőt a megújítás elősegítésére. Mivel pedig a dolog első sorban pénzkérdés, itt segített első sorban az állam. A megújított szőlőterületeknek adómentességet biztosított s ezen

felül megalakította az Agrár-bankot, a melynek hivatása volt a rekonstrukciót pénzkölcsönrel lehetővé tenni. — A bank működésével most nem kívánunk foglalkozni, különös aktualitása e pillanatban az adómentességnek van a fent említettük közigazgatási bírósági döntés folytán.

Az 1891. évi I. törvényzikk a filloxera pusztítás következtében elpusztult és újraültetett szőlőterületnek tíz esztendői földadómentességet biztosít. Vitatkozni lehet arról, mennyire volt méltányos a tíz évben való megállapodás, amely igazság szerint alig több hat esztendőnél, miután az új ültetvény három-négy éven át semmi termést nem hoz; — vita tárgya lehet ez különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a közönséges földterületek, amelyek rendkívüli költségbefektetéssel váltak gazdaságilag használhatókká, 15 évi földadómentességet élveznek; — s a szőlőrekonstrukció bizony-bizony rendkívüli költségbefektetéssel jár, s ha a földnek rekonstrukció előtti és utáni értékét összemérjük, bátran állíthatjuk, hogy egészen új gazdasági érték, gazdaságilag használható új terület létesült itt is, akár a lecsapolásnál, amelynek a nagyobb adókedvezés jutott.

De a törvényvel vitázni hiába való lenne: a tíz év csak tíz év és nem több. Ezt az adómentességet azonban a pénzügyi hatóságok úgy magyarázták, hogy csak a szorosan vett földadó alóli mentesség, de nem mentesít az általános jövedelmi pótdától, amely 20 százaléka a földadónak,

amelyet fizetni kellene mentesség híján. A pénzügyi hatóságok előtt alighanem a házadómentesség példája lebegett, amelynél az általános jövedelmi pótdadó alól törvény szerint csakugyan nem mentesít. A szőlők mentességénél azonban egészen más a dolog. Más a hozzáfűződő érdek és más a törvény.

Ennek ad kifejezést a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának döntése, a mely többek közt így szól:

„Hogy pedig e kedvezmény minden korlátozás nélkül teljes adómentességre irányul, kitűnik nem csupán a törvénytartalmából is, melynek értelmében ilyen szőlők kataszteri tiszta jövedelme csak az adómentesség lejáratára után lévén megállapítandó, nyilvánvaló, hogy addig, míg az adómentesség tart, a meg nem állapított kataszteri tisztajövedelem hiányában az a földadó sem határozható meg, melyet ily szőlő birtokosa az adómentesség tartamán belül ugyan fizetni nem tartozik, de a melynek megállapítása nélkül a 20 százalékos jövedelmi pótdadó összege sem határozható meg.”

A pénzügyi hatóságok természetesen fiskálisáival szemben örömmel üdvözölhetik a szőlőbirtokosok a közigazgatási bíróság liberális törvényt magyarázatát, a mely érdekeiknek a törvény keretein belül teljes kielégítést biztosít.

A törvény ezen magyarázatának természetes következménye, hogy ott, a hol általános jövedelmi pótdadót fizettek az

TÁRCZA.

Bimi.

Irta: Rudyard Kipling.

A tehén rekesztékéhez lánczolt nagy vas-ketreczben megszólalt az orángutáng. Az éjszaka fojtó meleg volt és midőn Breitmann Hans és én elmentünk az állat előtt, ágybelinkkel a gőzhajó orra felé tartva, az állat fölédredt és elkezdett undokul üvöltöni. Valahol a maláji szigeteken fogták és Angliába szállították, hogy egy shilling belépődij mellett mutogassák. Négy napig szakadatlanul viaskodott, bögött és rázta bőrtönének nehéz vasrudjait. Egy laszkárt, a ki vigyázatlanul közeledett hozzá, majd megölt szőrös, nagy tenyerével.

— Jó volna, barátocskám, ha megkapnád egy kicsit a tengeri betegséget, — szolt Breitmann Hans, megállva a ketrecz előtt. — Nagyon sok az ego a mikrokozmoszban.

Az orángutáng karja hanyagul lógott ki a ketrecz rudjai közt. Senkisémet gondolta volna, hogy villámgyors mozdulattal hozzá fog kapni a német melléhez. A hálóing vékony selyme végighasadt: Hans hideg vérrrel lépett hátra, hogy leszakítson egy banánát abból a csomóból, mely a háta mögött függő mentőcsónakra volt akasztva.

— Nagyon sok az ego, — szolt letépvé

a gyümölcsöt és odanyujtva a bezárt fenevadnak, mely a selymet rongyokká tépte.

Aztán megvetettük ágvainkat a ponyvaerdő alatt, az alvó laszkárok közt, a hol minden kis szellő érintett bennünket. A tenger olyan volt mint az avas olaj, széles, nehézkés hullámai, lassu mozgással tüntek el mögöttünk a sötétségben. Pár mért földnyi távolságban zivatar huzódott el: látuk a sűrű villámlást. A hajó tehene, hőség-től gyötörtén és a majom szagától idegesen, néha-néha szomorú bögést hallatott, ugyanazon a vontatott hangon, mint a mivel az ár-boczkosárban ülő matróz felett az ellenőrző kiáltásokra. A kémények hangosan köhögtek, még a hamukiütőből a tengerbe pergő salak halk susogása is meghallatszott. Hans lefeküdt mellettem és rágyujtott egy szivarra. Ezzel persze elkezdődött köztünk a beszélgetés is. Ennek a német embernek a hangja úgy álomba ringatta az embert, mint a tenger hullámai, tapasztalatai és élményei pedig özönével voltak, mert azzal kereste a kenyerét, hogy a világot járta, okideákat, vadállatokat és néprajzi furcsaságokat szedve össze német és amerikai gyűjtők számára. Almosan néztem az égő szivar parazsát; az orángutáng, talán az erdők szabadságáról álmodva, nyögni kezdett, mint az elkárhozott lélek és örült dühvel rázta ketrecze rostélyát.

— Ha kijöhetne, nem sok maradna meg belőlünk, — szolt Hans lustán. — Ejnye, hogy

ordit. De várjon csak, majd rájessztek, ha egy kicsit abbahagyja.

A majom egy kis szünetet tartott s ekkor Hans kigyósziszegést hallatott, de oly tökéletesen, hogy azonnal talpra ugrottam. Az alattomos gyilkosra emlékeztető hang végigsüvöltött a fedélzeten s a zaj megszűnt a ketreczben. Az orángutáng halálos félelemtől reszketve lapult meg.

— Ugy-e, ránczbaszedtem? — szolt Hans. — Ezt a fogást Mugaung-Tandsungban tanultam, mikor apró majmokat gyűjtöttem ott a berlini állatkertnek. A világon minden állat fél a majomtól, csak a kigyó nem. Annak a hangja rájuk ijeszt. Pedig nagyon sok az ego ezekben az állatokban. Ugy félig-meddig lelkük van. Alszik? Nem? Ha meghallgatja, elmondok valamit, a mit nem fog elhinni.

— Nincs a világon olyan történet, a mit én el ne hinnék, — feleltem

— No, majd én próbára teszem az erős hitét. Jó? Hát mikor azokat az apró majmokat szedtem össze — hetvenkilenczben, vagy nyolczvanban volt a déli szigettenger szigetein, — erre Uj-Guinea felé, — mein Gott! inkább vadásznék vörös erdei manókra, mint ezekre az apró férgekre. Minden második nosztalgiaiban gebed meg, — nem tudják elfelejteni a hazájukat, nagyon sok a lelkük, az egojuk. Egy évig vagy mi laktam ott és megismerkedtem egy emberrel, a kit Betrannak

adómentes szőlő után, a tartozatlanul fizetett összegekre nézve — az öt évi elévülés korlátain belül — visszakövetelési igényük van.

Ez a jelentősége a birói döntésnek a multa nézve. A jövőre egy elég súlyos tehertől való szabadulás s evvel a rekonstrukció jelentékeny könnyebbsége. És ez nemcsak egyéni érdeke a szőlősgazdának, hanem országos érdek annál a nagy jelentőségénél fogva, a melylyel — mint cikkünk kezdetén irtuk — a szőlőgazdaság kiválóan mezőgazdasági termelésünkben bir.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 26.

Kevesen jöttek el a mai ülésre. Nem volt érdemes ide fáradni, két kis törvényjavaslatról volt szó s ezeknél fontosabb tárgyak iránt sem igen szokott nagy érdeklődés lenni.

Már régen bezárták az ülést, a mikor egy sereg képviselő jött be méltóságos lassúsággal a folyosóra.

— De kevesen vannak! — jegyezte meg az elkésztettek közül Kossuth Ferencz.

— Már vége az ülésnek! — jelentette a szolgál.

— Lehetetlen!

Az ülésen annyi történt, hogy beterjesztették végre az 1900. évi költségvetésről szóló jelentést, a melyet a jövő elsején tárgyal a Ház. Azután sok jelentés után rövidesen letárgyalták a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló javaslatot.

Csupán Molnár János apát szólalt fel, ez is ellene. Rövid beszéde is elégséges volt arra, hogy mulatságot szerezzen a szabadelvű pártnak. A néppárt fífikus elnöke ugyanis különösen azt kifogásolta, hogy a főispánok a magyar állam iránti hűséget melegen ajánlják a lelkészek figyelmébe.

Ez a puska azonban visszafelé sült el. Az egész jobboldal zugó helyesléssel fogadta a Molnár keserves panaszát. Zsilinszky államtitkár pedig érdemesnek sem tartotta reflektálni az époly mulatságos, mint a milyen visszatettség feljajdulásra.

hívtak Olyan természetbúvár-féle volt és különösen értett az állatok megszelídítéséhez.

Volt neki egy állatja, a párja annak a fenevadnak ott a ketreczben — egy iszonyu nagy orángutáng, a melyik azt hitte magáról, hogy ő ember. Még kölyök korában fogta s úgy bánt vele, mint a fiával, vagy a testvérével, vagy az udvari bolondjával. Szobája volt a házban, nem ketrecze, ágyban aludt, maga felöltözködött, szivarozott, együtt ebédelt Bertrannal és a mi a legvisszataszítóbb volt, karonfogva ment vele sétálni. Herr Gott! Saját szememmel láttam, hogy ez az állat hátraveti magát a székében és úgy nevet, ha Bertran tréfázott velem. Nem volt állat; ember volt, beszélt is Bertrannal és a gazdája megértette, én láttam. Velem mindig udvariasan bánt, csak akkor nem, ha sokáig beszélgettem Bertrannal és neki nem szóltam. Ilyenkor ki akart lökni — ez a nagy fekete ördög — úgy megfogott a szőrös mancsaival, mintha valami gyerek volnék. Mondom nem volt az vadállat; ember volt. Még három hónapja sem volt, hogy ismertem és már észrevettem ezt. Bertran is tudta. Es Bimi, az orángutáng is megértett bennünket, a mint ránk nézett, szivarral a széles kutyafogai közt.

Egy évig jártam ezen a vidéken, néha majmokra vadásztam, néha meg orkideákat szedtem, vagy pillangókat fogtam. Egyszer csak azt mondja nekem Bertran, hogy meg akar házasodni, mert egy igen jó leányra akadt és kérdezte, hogy mit szölok a dologhoz? Nem szól-

Ülés csak a jövő szerdán lesz. Akkor a költségvetési póthitel tárgyalják.

Részletes tudósításunk itt következik:

Az ülés megnyitása.

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darány Ignác, Cseh Ervin, Lukács László miniszterek.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja a főrendiház üzeneteit az elfogadott katonai javaslatok tárgyában. Szentelítés végett ő felségéhez terjeszük fel.

Különböző jelentések.

Neményi Ambrus beterjeszti az 1900. évi állami költségvetésről szóló jelentést.

Elnök: Azt javasolja, hogy a Ház a költségvetést februárius elsején kezdje tárgyalni.

Molnár János: Miután 2-án és 4-én ünnep van, kéri, hogy a tárgyalást csak 5-én, hétfőn kezdjék meg.

Széll Kálmán miniszterelnök az elnök javaslatához csatlakozik, a melyet a Ház is elfogad.

Szabó Imre előadó beterjeszti az 1897. és 1898. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentést.

Elnök javaslatára a Ház elhatározza, hogy e javaslatot a jövő szerdán tárgyalja a mára kitűzött zárszámadásokkal együtt.

Szabó Imre előadó beterjeszti, a pekingi, tokiói és cetinjei követségi paloták építési költségeiről szóló jelentést.

A Ház ezt is a jövő szerdán tárgyalja.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter beterjeszti a szigetvár-kaposvári h. é. vasut engedélyezéséről szóló jelentést.

Zsilinszky Mihály államtitkár a kultuszminiszter nevében beterjeszti a szepmüvészeti múzeumról szóló jelentést.

A kultuszbudgetvel együtt tárgyalatik.

Következett a napirend.

A lelkészi jövedelem kiegészítése.

Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlja a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló póthitelre vonatkozó törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

Molnár János: Nem fogadja el a javaslatot két okból: Először finanziaális szempontból, mert míg a nem katolikus lelkészek jövedelmét teljesen a közadókból egészítik ki, a katolikus lelkészek javadalmát teljesen papi alapokból pótolják. Nem fogadja el azért sem, mert egy gör. katolikus lelkész a főispántól olyan tartalmu levelet kapott, a melyben a következőket írja: Tisztelendő ur az én előterjesztésemre megkapta lelkészi jövedelmének emelését. Reményilem, hogy úgy önmagára, mint

tam, mert nem volt semmi közöm az egészhez. Aztán megmutatta a leányt. Igen csinos fehérnép volt, félig francia vérből. Csak azt mondtam Bertrannak:

— Gondoljon Bimire. Engem is megtép, ha sokáig beszélek magával, hát a feleségével majd mit csinál? Hiszen összetépi! Tudja, Bertran, ha magának volnék, én ezt az állatot jegyajándéku adnám a feleségemnek — kitömvé.

Már akkor ismertem ezt a majomnépséget.

— Agyonlőjtem? — kérdezte Bertran.

— A maga állatja, — szóltam, — azt tesz vele, a mit akat. De ha az enyém volna, rögtön elpusztitanám.

Ebben a perczen éreztem a nyakamon Bimi ujjait. Mein Gott! Azt mondom magának, hogy ez az állat az ujjával beszélt. Tökéletes siketnéma abécéje volt. Szőrös karjával átölelte a nyakamat, fölemelte az államat és nézte a szememet, hogy megérttem-e úgy a beszédét, mint a hogy ő megérti az enyémet?

— Lásza csak, — szólt Bertran, — meg akarná ölni, pedig, hogy hizeleg magának! Ez az igazi teuton hálátlanság.

De én tudtam, hogy Bimit halálos ellenséggemmé tettem, mert nyakamon az ujjai gyilkosságról beszéltek. A legközelebbi találkozásnál már pisztolyt hordtam az övemben; a bestia észrevette és hozzányult, én pedig felhúztam a kakast és mutattam neki, hogy meg van töltve. Megértett, mert látta az erdőben a meglőtt apró majmokat.

lelkésztársaival szemben is oda fog hatni, hogy a lelkészek megélhetését biztosító magyar állam iránt teljes hűséggel viseltessék. (Zajongatás és helyeslés a jobboldalon.)

Felkiáltások jobbról. Nagyon természetes Igen helyes!

Molnár János: Csakhogy ez korteseszköz jelent. (Élénk ellenmondások.) Ez a politika célokra való kihasználást jelenti és meg van győződve arról, hogy a melyik lelkész a kormányt nem támogatja, az kongruát nem kap. (Tetszés a néppárt. Ellenmondás jobbról.) Rá fogják e papokra fogni, hogy panszlávok, pángermánok stb. Ezekért nem fogadja el a javaslatot.

A Ház a javaslatot további vita nélkül elfogadta.

Az egyetemi építkezések.

Neményi Ambrus előadó ajánlása után a Ház minden vita nélkül elfogadta az egyetemi építkezések póthitelére vonatkozó törvényjavaslatot.

A képviselőházi hivatalnokok fizetése.

Molnár Antal előadó javaslatára a Ház ugyancsak minden vita nélkül fogadta el a képviselőház több hivatalnokának fizetése melegsere vonatkozó jelentést.

Elnök javasolja, hogy a Ház a jövő szerdáiig ülést ne tartson. Ekkor a ma elfogadott javaslatok háromszori olvasása és a költségvetési póthitelről szóló javaslat legyen napirenden.

A Ház a javaslatot elfogadta s ezzel az ülés véget ért.

TAVIRATOK.

Változás a kormányban.

Budapest, január 26. (Saj. tud. távirata.)

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Egy reggeli lapban a kabinetben legközelebb beálló változásokról megjelent hírek egészen alaptalanok. Nevezetesen nem felel meg a valóságnak, hogy Lukács László pénzügyminiszter bejelentette visszalelépési szándékát. A Wlassics Gyula váltás és közoktatásügyi miniszter lemondásáról szóló hírek különben már több ízben megczáfoltattak és ma is éppen olyan alaptalanok, mint akkor voltak, a mikor először fölmerültek.

Az Uj-Hebridák annektálása.

Sidney, január 26. (Saját tud. táv.)

Az ausztráliai gyarmatok miniszterelnök

Bertran megházasodott és elhanyagolta Bimit, a ki magánosan ugrándozott a parti hómokon. Egyszer láttam, hogy egy vastag ágga nagy gödröt ásott, mintha sirt készitene. Azt mondtam Bertrannak:

— Okvetlenül pusztítsa el Bimit. Hiszen már egészen bolond a féltékenységtől.

— Nem bolond az, — felelt Bertran. Szereti a feleségemet és engedelmeskedik nekem: még a papucsát is elhozza. S ránézett feleségére. Nagyon csinos kis asszonyka volt.

— Azt hiszi, hogy maga ismeri a majmokat? — mondtam. — Irtsa ki azt a dögöt, mely én látom a szemében azt a különös csillogást, a mi gyilkosságról beszél.

Bimi éppen bejött, de akkor nem volt szemében az a csillogás... elrejtette... a vasz volt, nagyon alattomos. Elhozta az asszony papucsait és Bertran felém fordulva szólt:

— Nyolcz hónap alatt jobban akarja merni, mint én kiismerem tizenkét év alatt. Hiszen a gyerek csak nem bántja az apját, pedig én mindig édes fiamnak tartottam! Ne beszéljen többet ilyen hiábavalóságokat se nekem se a feleségemnek.

Mindjárt másnap eljött hozzám Bertran hogy se-itsen ládákat róni össze a gyűjteményeim számára. Elmondta, hogy a feleség magára hagyta Bimivel a kertben. Hamar ab hagyta a munkát, és azt mondtam Bertrannak, hogy menjünk át hozzá egy italra. Neveztett és azt mondta:

— Ha olyan száraz a torka, menjünk.

keinek konferenciája megvitatta az Uj-Hebridák ügyét és elhatározta, hogy értesíti a gyarmatügyi miniszteriumot, hogy Ausztrália ma nem kevésbé ellenzi ennek a szigetcsoporthoz Franciaországgal való annektálását, ámbár ezzel semmiképp sem akar nehézségeket okozni a birodalmi kormányoknak. A konferencia azt a reményt fejezi ki, hogy az ausztráliai kormányok előzetes megkérdezése nélkül nem fognak olyan lépéseket tenni, amelyek Franciaországnak nagyobb jogkört biztosítanak.

Az angolok veresége.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —
Arad, január 26.

Spions-Kop már nem az angoloké, csufos vereséget szenvedtek ma ott és kénytelenek voltak visszavonulni régebbi pozíciójukba.

Most már nyilvánvaló, hogy a mit nagy győzelemként hirdettek tegnap az angolok, az ismét szinleges siker volt. A burok hadi cselének felült Warren és seregét olyan helyre vitte, a hol a burok alaposan elbánhattak vele.

Nagy ezek után az aggodalom Londonban. Egyre több okuk van készen lenni arra, hogy *Buller* vállalkozása egészben kudarcot vall és vissza kell vonnia. Ez pedig egyértelmű a tönkremenéssel, mert a Tugela keskeny hidján lassan átmenni lehetett, de visszafutni aligha sikerül majd.

És nemcsak a harctéren üldözi a balsors az angolokat. Nemzetközi bonyodalmak is szegődtek ellenük. Egyfelől Kína készíti a háboru sürgős befejezésére, másfelől a Delagoa-öbölre nézve Portugáliával kötött szerződése állítja ellene sorompóba Orosz és Franciaországot. A közeli napok így szenzációs fordulatokat helyeznek kilátásba.

Ma távirataink a következőket jelentik:

Ladysmith körül.

London, január 26.

A Reuter-ügynökség ladysmithi távirata a következő képét adja a körülzárt városban és a környéken uralkodó állapotoknak:

A város előtt hét bur tabor látható. A lovas bur csapatok folyton mennek a Tugela felé. A burok állásaikat megerősítették és új ágyukat hozattak. Az angol védőműveket szin-

A felesége nem volt a kertben és Bimi nem jött elő, mikor Bertran hívta. A feleségét is hiába hívta és mikor a hálószoba ajtajához mentünk, azt zárva találtuk. Rám nézett és elfehéredett. A vállammal benyomtam az ajtót. A szalmatető fel volt szakítva, egy nagy lyuk tátongott rajta, a nap besütött a padlóra. Asszonyt nem lehetett látni a szobában. Hanem a padlón rongyok voltak szerteszórva, — husdarabok, miegymás. A mint megláttam ezt, rosszul lettem. Hanem Bertran egy kicsit tovább nézte, hogy mi van a padlón, meg a falakon, meg a nyílás szélén. Aztán halkan, csendesen elkezdett nevetni és én láttam, hogy hála Istennek, megbolondult. Nem kiabált, nem imádkozott. Megállt az ajtóban, csendesen mosolygott, aztán megszólalt:

— Az asszony bezárkózott a szobába és a majom a tetőn át rátört. Fi donc. Így van. Majd kijavítjuk a tetőt és megvárjuk Bimit. Bizonyosan elő fog jönni.

Tíz napig vártunk ott a házban és kijavítottuk a tetőt. Ezalatt néha láttuk Bimit előbukkanni az erdő szélén. Félt, mert tudta, hogy rossz fát tett a tüzre. A tizedik napon, mikor előjött, Bertran hívta és a majom ugráncsuzva fekete hajfonadékot csóvált. Bertran csak azt mondta „fi donc!” A hangja olyan volt, nintha üvegcserepet gázolnának széjjel. A nappal mézédés hangon beszélt és folyton nevetett. Három napig hízelgett neki, mert Bimi nem hagyott magához nyulni. Harmadnap oda-

tén nagyon megerősítették, úgy, hogy Ladysmith most valósággal bevehetlenné lett. A városban az egészségi viszonyok javultak, amennyiben a járványos láz csökkent. A ladysmithi csapatok élelemmel is bőven el vannak látva.

A hatalmak közbenjárása.

Páris, január 26.

Leyds dr., Transzvál képviselője, egy újságíró előtt alaptalannak nyilatkozta azt a híresztelést, hogy ő tárgyalásokat folytat a béke érdekében való francia-német intervenczió céljából. Szintugy megczáfolta azt a hírt, hogy *Macrum*, az Egyesült-Államok pretóriai főkonzulja, megbizással Európába küldetett és levelet hoz *Krüger* elnöktől. *Leyds* dr. ma Berlinbe utazik.

A burok visszavették Spions-Kopot.

London, január 26.

Ma érkezett ide *Buller* tábornok távirata, mely jelenti, hogy *Warren* rendkívül véres harc után kénytelen volt seregével *Spions-Kopot* elhagyni. A távirat óriási izgalmat keltett.

Woodgate tábornok sebeibe, melyeket a *Spions-Kop* elleni rohamban kapott, belehalt.

Berlin, január 26.

A mai reggeli lapok brüsszeli magántáviratokat közölnek, a melyek szerint *Warren* tábornok kedden nem magát a *Spions-Kopot* foglalta el, hanem csak a buroknak egy előretolt pozícióját, egy kis magaslatot.

Modder-River, január 26.

Az angolok tegnap este is, ma reggel is ágyúzták a burok futóárkait. Az angolok a Maggersfonteintől balra emelkedő halmokra irányították lövéseiket, a hova a burok — úgy gondolták az angolok — még egy ágyut akartak fölvinni.

Leyds a legujabb helyzetről.

Páris, január 26.

(Este 9 óra 10 perczkor feladva.)

Leyds dr. Transzvál párisi ügyvivője a *Spions-Kop* elfoglalásáról így nyilatkozik:

Ebben a kérdésben legnyomósabb, hogy az angolok pozícióikat nem tudták megtartani. A bur ágyuk tüzelését nem tar-

jött az asztalhoz enni és akkor láttuk, hogy a hajfonat csupa... csupa... a mitől a szoba padlója is csikos volt. Bertran pálinkát adott Bimine, míg az le nem itta magát, aztán...

... Hans nagyot szit a szivarján.

— Aztán — kérdeztem én.

— Azután megölte a puszta kezeivel, én meg elmentem sétálni a tengerpartra. Nem az én dolgom volt. Mikor visszajöttem, a majom már megdöglött és Bertran haldokolva feküdt rajta: de még akkor is mosolygott és nagyon meg volt elégedve. Tudja, hogy milyen erős egy orángután? Hét emberével ér fel az ereje. És Bertran a puszta kezével ölte meg. Ez a csodálatos.

... A ketrecz felől ismét felhangzott a pokoli lárma.

— Aha, a barátunkban megint ágaskodik az ego. Nem hallgatsz?

Hans hosszut szisszent és hallottuk, hogy reszket az állat a ketreczben.

— De hát miért nem segített Bertrannak? Miért hagyta megölni? — kérdeztem.

— Barátom, — szólt Hans, kényelmesen nekinyújtózva az alvásnak, — tőlem sem szép, hogy életben maradtam azok után, a miket ott a szobában láttam. Bertran, az pedig a férje volt neki. Jó éjszakát. aludjék csendesen.

tották ki és elhagyták a magaslatokat, a melyeket előbb elfoglaltak volt. Meg vagyok győződve, hogy a burok parancsnokai tereszzerűen dolgoztak, a mikor *Buller* és *Warrent* előrenyomulni hagyták.

Az angolok visszavonulása.

London, január 26.

A *Spions-Kop*ról való visszaveretéssel szenvedett súlyos kudarc nagy aggodalmakat kelt. Most már feltétlenül számításba kell venni a visszavonulás eshetőségét.

Ha erre kerül a sor, az angol sereg a legrosszabbra lehet elkészülve. Azon a keskeny kis hidon, a melyen a Tugelán átkeltek volt, visszajutni bajos dolog lesz egy felbomlott hadnak, üldöző ellenség nyomása alatt, pusztító ágyutüz közepette, nehéz társzekerekkel és felszerelésekkel, a melyeket nyugalmas felvonás idején is kinnal vonszolhatnak a hegyes vidéken. A visszavonulás végzetes lehet, csak romjai kerülhetnek belőle ki a seregnak.

Most már nagyon megértik *Buller* mondatát: Az ut csak előre visz, visszavonulás nincs!

A mi *Ladysmith* bevételét illeti, nem tudom, vajjon anyagi tekintetből nem halasztották-e el ezt az operációt, hogy a buroknak ne kelljen még több embert hadi sorba állítani s fentartásukról gondoskodni.

A veszteségekre nézve egész határozottan mondhatom, hogy nekünk 210 halottunk, 1000 sebesültünk van és 200 foglyul esett közülünk, az angolok vesztesége halottakban, sebesültekben, foglyokban együtt meghaladja a nyolcz ezeret.

Portugallia az angolok szövetsége.

Berlin, január 26.

Általános feltűnést kelt, hogy Portugallia most egyszerre állást foglalt Transzvál ellen azon a czimen, hogy felügyel, hogy a Delagoa öböl semlegessége megóvassék.

A hír valóságában nem lehet kételkedni. Ez természetes következménye annak a titkos szerződésnek, mely Anglia és Portugallia közt az afrikai Portugall birtokokra nézve létrejött. Anglia követeli ennek a szerződésnek szigorú megtartását, ellenkező esetre avval fenyegetvén Portugalliát, hogy ráteszi a kezét a birtokokra. Urügyet erre könnyen találhat.

A Delagoa-öböl megszerzése kétségkívül európai bonyodalmakra vezetne. Nagy jelentőségű ezért Németország véleménye ez ügyben. Erre nézve a *Hamburger Nachrichten* szenzációs cikket ír ma, amelyben többek közt ezt mondja:

Ismételten utaltunk arra a lehetőségre, hogy Anglia a Delagoa-öbölre készül rátenni a kezét, s hogy ez esetben Franciaország és Oroszország részéről hatalmas tiltakozás várható.

Ha ma erre ismételten visszatérünk, csak azért történik, mert az erre az eshetőségre vonatkozó hírek napról-napra hitelesebb alakban jelentkeznek.

Uj szobor a színház előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

Nagy változáson fog keresztül menni rövid idő alatt Aradnak az a legélénkebb, nagyvárosias része, mely a minoriták temploma körül terül el. Megirtuk, hogy mily nagyszabásu terük van a minorita atyáknak, kik a mostani régi templom helyére, annak templom-utczai részétől a Hermann-palotáig, hatalmas új tem-

plomot fognak építtetni, s hogy a városnak ez a helye valósággal, mint egy varázslatra ujja alakuljon, a Szentháromság szobor-bizottság mai ülésének határozata tette meg. A polgármester előterjesztésére elfogadták azt a tervet, hogy az emelendő *Szentháromság szobrot a színháznak az Andrássy-térre néző oldala elé helyezték.* Most már a közgyűlésen áll, hogy a szép eszme ilyen formán valósuljon meg.

Az ülésen egyben a benyújtott tervek felett is döntöttek, még pedig *Róna* József javára, ami különben előrelátható volt annál az egyszerű, de mindennél többet nyomó oknál fogva, hogy *Róna* munkája a legszebb művészi alkotás a benyújtott tervek között s a kompozíciójánál fogva teljesen oda illik, a hová szánták: a színház előtti térre.

A tervek.

Az ülés *Salacz Gyula* polgármester elnökleite alatt folyt le, ki megnyitójában azon reményének adott kifejezést, hogy az ujja alakított bizottság több eredményel fog működni, mint a régi. Ezután a szobor történetét és a bizottság új tagokkal való kiegészítése ügyét ismertette, rátér a benyújtott szobor-tervekre. Vannak olyan tervek, melyeket még évekként ezelőtt adtak be, de ezek nem felelnek meg a követelményeknek. Aradnak művészi értékű és az idő viszontagságainak ellentálló anyagból való műre van szüksége. (Helyeslés.) Ezért csak az ujonnan beérkezett tervezeteket ismerteti.

Róna József beküldött mintája obeliszkszerű formájú, melynek egyik oldalán felhők fölött ül az Atyaisten jogarral kezében; mellette áll a Fiu, magasra tartva a keresztet; fenn pedig az obeliszkszerű tetejére alkalmazott gomb felett van a Szentlelket jelképező galamb. Az obeliszkszerű lépcsős alapon áll és pátyi mészkből készülne, míg az alakok anyaga bronz lenne. Az egész szobormű 13—14 méter magasságba nyúlna. Ára 26.000 forint, melynek részletekben való lefizetésébe is beleegyeznek a művész. Ha esetleg úgy kívánják, hogy mellékalakokul három magyar szentet is alkalmazzon a szobor talpazatára, akkor az ára 10.000 forinttal magasabb lenne.

Damkó József fiatal budapesti szobrász, kit *Árkai* fővárosi ügyvéd, volt aradi lakos ajánlott, a második pályázó. Az ő terve román stílusú, magas, hármasszlopon áll s a tetején van a Szentháromság csoportozata. Horvátországi márványból készülne, mint amilyenből az új országház szobor alakjait csinálták. Magassága 7,5 méter, ára 12.000 forint. A terv tetszetős, művészi értékű, de nem ment a sablonos formától.

Kiss György, ismert szobrász fényképben mutatja be tervét, melyhez hasonlókat Pécs és Esztergom számára készített. A Szentháromság csoportja itt is három oszlopon nyugszik. A szobor egyik oldalán oltár van, körülötte három magyar szentet ábrázoló szobor. Az oszlopok között három apostol alakja áll. A szobor, mely 11 méter magas, márványból és homokkőből készülne, az ornamentika bronzból. Ára 20.000 forint. A kiválóan szép terv sem tudott megszabadulni a sablontól.

Menrath és özv. Frankné aradi kőfaragó cég olyan szobrot ajánl, mint a vingai s mely ott tetszésre talált. Ára 10—12.000 forint.

Knapp Hermann aradi fiatal szobrász három tervet nyújtott be rajzban. Elég szép munkák, a megszokott formáktól is eltérnek, de nem felelnek meg a követelményeknek.

A szobor helye.

A polgármester ezután feltette a kérdést, hogy a szobrot hova helyezték. A *Ferencz-teret*, melyet *Róna* és *Damkó* is ajánlanak, nem tartja alkalmasnak, mert akkor nem maradna helye az esetleg évek múlva építendő második róm. kath. templomnak. Legjobb hely szerinte a *színház előtt* lenne, ott, hol az *Andrássy-ut* középső keramit burkolata véget ér. Így a szobor körülbelül oda kerülne, hol a régi állott.

Varjassy József, *Kristyóry János* és *Tabakovics Emil* is pártolják az eszmét, mely mint *Kristyóry* mondja, legelsőbb *Domány János* ideája volt.

A bizottság a szobor elhelyezésére vonatkozó előterjesztést egyhangulag elfogadja.

Ki készítse a szobrot?

Ezután a tervek közül való választásra került a sor. Az általános hangulat *Róna* terve mellett szót, csupán néhány, a részletekre vonatkozó megjegyzés történt.

Csák Czirjék dogmatikus szempontból nem tartja helyesnek, hogy *Róna* tervén a Szentlelket ábrázoló galamb a obeliszkszerű felett legyen.

Salacz Gyula polgármester a művészet szempontjából is helyesebbnek tartja, ha az obeliszkszerű csúcsa szabad marad, s onnan a galamb a gombbal együtt lekerül.

Barabás Béla dr. indítványozza, hogy most még ne döntsenek a tervek között, hanem hirdessenek pályázatot s tüzzenek ki pályadíjakat.

Salacz Gyula polgármester nem hiszi, hogy önértékes művész jelentkezne a pályázaton. Az ilyen dolgot megbizással szokták elintézni.

Kristyóry János ajánlja, hogy bízzák meg *Rónát* a szobor elintézésével, miután az ő terve teljesen megfelel azoknak a kívánalmaknak, melyeket Arad támaszthat.

Varjassy József hasonlóképen szól, s javasolja, hogy a szobor ügyét, mint befejezettet, vigyék a közgyűlés elé.

Végre a bizottság egyhangulag elhatározta, hogy a szobor elkészítésével *Rónát* bizza meg, amennyiben az említett kisebb változtatásokat, keresztülviszi a művén.

A fizetési feltételekre nézve úgy határoztak, hogy a művész egyelőre a meglévő szobor alap összegét kapja meg, a többi évi 3000 koronás részletekben. Az egész ügyben különben a közgyűlés fog dönteni.

Az ülésen *Salacz Gyula* polgármester elnökleite alatt jelen voltak: *Sarlót Domokos* főkapitány, *Csák Czirjék* rendfőnök, *Varjassy József*, *Tedeschi Viktor*, *Kristyóry János*, *Barabás Béla* dr., *Domány József*, *Nikolits Péter*, *Schuszter Illés* dr., *Marschall Lajos* dr., *Remetey F. Károly*, *Purkár György*, *Tabakovits Emil*, *Vannay Gyula*.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: *Baba*, operette. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: *A gyimesi vadvirág*, népszínmű. Este: *Ingyen élők*, népszínmű. (Páros bérlet.)

Kubelik a konzervatoriumban.

Kubelik, az ünnepeelt hegedűművész, alig pihente ki a fáradságát, melyeket a délutáni hangverseny kolosszális programja okozott, máris este 8 órakor a *Schreyer-konzervatorium*ba sietett hogy az intézet összegyűlt növendékei előtt bámulatos virtuozitását ragyogtassa. Jóval 8 óra előtt megteltek a nagyterem és az összes mellékterem növendékekkel és kísérelőkkel, kik mind a kíváncsiságtól égve várták *Kubeliket*. Nyolcz óra után egy pár perczel érkezett meg a fiatal művész. Az ováció, melylyel belépésekor fogadták, a maga közvetlenségével és mesterkéletlenségével megkapó volt s *Kubelik*nek látszólag jól is esett. De jól esett kísérelőknek. *Dunkel* és *Skiván* impresszárióknak is, tapasztalva azt a nagy népszerűséget, melyet *Kubelik*, mint mindenütt, a fiataloknál is gyorsan elnyert.

Kubelik Mendelssohn hegedű hangversenyének „*Adagio*“-ját és *Paganini* „*God save the Queen*“ variációit játszotta az ő csodás művészetével.

Kedves jelenet következett ezután. Egy fehérbe öltözött, szőkehajú kis leány, pár szó kísérelésben a *Schreyer konzervatorium* növendékeinek nagy babérkoszoruját nyújtotta át. Nagyon meghatotta a rokonszenyvek ez a kedves megnyilatkozása *Kubeliket*, kit távozásában ugyanaz a viharos ováció vett körül, mint jövetelében. A lelkes fiatalság pedig egész a „*Fehér Kereszt*“-ig kísérelte a művészt hangos „*Éljen*“ kiáltásokkal.

* **Szép Helena** vonult ma be a színpadra hosszu-hosszu idő után. Nagyon ügyes gondolat volt a rendezőségtől *Offenbach*-nak e remek operettjét a műsorba felvenni. Ez volt az az operett, mely a régi hagyományokkal szakított és egy új, szabadabb áramlatot vitt a színpadra. Mennyit pirultak anyáink és mily szemlesítve néztek a sokat mutató tógákra!

Milyen nagyot fordult a világ. Ma már *Szép Helénára* úgy tekintünk, mint az erényes urinőre, aki nagyon is diskréten rakja férje fejére a szarvakat. — *Szép Helena* ma még ártatos nővér francia testvéreihez képest, kik ma uralják a színpadot.

Az előadás kitünő rendezésben igen jól mulattatta a közönséget, kik közül nagyon sokan még emlékeztek a régi színház *Szép Helénájára*.

Ruzsinszky Szép Helenája ének szempontjából kiváló volt. *Déry* rekedtsége folytán csak félhangon énekelt és ez bizony kissé zavarólag hatott. *Rédei* *Orestese* igen csinos és szemrevaló volt. Kitünő alakok voltak: *Mezey* (*Meneaus*), *Pintér* (*Agamemnon*) *Tolnayné* (*Clitemnesztra*), *Andorffy* (*Calches*), *Czakó* (*Achilles*).

A közönség sokat tapsolt, jól mulatott és ez biztosítja *Helénának* hosszu életét a mi színpadunkon.

Carolus.

* **A baba** egy kis jubileumhoz közeledik. A jövő héten lesz a tizedik előadása e hó 5-ike óta. Ezzel valószínűleg egy darab ideig lekerül a műsorról. A bérlők közül a párosok szerdán kapták utoljára, a czimszerepben *Felhő* *Rózsi*-val, a páratlanok most szombaton este gyönyörködnek e darabban, a népszerű szubrett kedves vidámságában. Az operett vonzó erejét mi sem bizonyítja jobban, minthogy ily rövid idő alatt olyan sokszor kerülhetett színre és a bérlők mégis csak kétszer-kétszer kapták. *A baba* legközelebb *Mignon*-nak fog helyet foglalni, melyre a szintársulat szintén nagy ambícióval készül.

* **A vasárnapi előadások.** Érdekes, mulatságos két előadás lesz vasárnap a színházban. Délután *A gyimesi vadvirág* kerül színre. A nagyobb szerepeket *Bácsné*, *Pethes*, *Rédei* *Szidi*, *Ruzsinszky Ilona*, *Pintér Imre*, *Tolnayné*, *Kalocsa Róza* és *Bács* játsszák, mint régebben. Annnyi a változás a szereposztásban, hogy a harangozó szerepét *Mezey* játssza *Andorffy* helyett, a ki meg a beteg *Hegyessi* hálás alakját a *Marci* gyereket fogta oltalmába. Este rég nem adott kedvelt népszínművet: újit fel a társulat. *Fz* *Vidortól* az *Igyenélők* népszínmű, melyben *Sári* és *Jani V. Felhő* *Rózsinak* és *Pintér Imréné* pompás szerepe, *Mezey Péter* is érdemes lesz megnézni a nyugalomba vonult korcsáros szerepében, nem különben az élete pártját, a ki *Tolnayné* lesz. A leányuk *Harmath Józsa*, *László Gyula*, *Gáthy Kálmán*, *Szarvasi Jenő*, *Kalocsa Róza* játssza a többi nagyobb szerepet. A híres „*Csengő ércz*“ dalkör tagjai *Andorffy Péter*, *Nyíregyházy Jenő*, *Szabó László* és *Czakó Vilmos* lesznek.

* **Blaha Sári válópöre.** *Beöthy László* és *Blaha Sári* válópörében ma döntött a kir. kuria III. polgári tanácsa. A legfelső bíróság a házasság felbontását engedélyezte egymástól.

* **Egy színházi lap a — bojkottról.** A levegőbe eresztett színházi bojkottról, a melylyel állítólag egyes budapesti magánszínházak felelni akarnának azon vidéki színházaknak, a melyek az obszczen darabokat nem hajlandók kultiválni, a *Színház és Zene* című lap többek közt ezt írja:

Attól, hogy a *Vigszínház* és az általa pártolt *Népszínház* nem engedi darabjait előadatni, vagy hogy a budapesti színházak tisztességes műsor-darabjaitól el lesznek tiltva a vidéki színpadok, attól nem kell félni, ezt a fenyegetést nem lehet komolyan venni, mert:

1. A színházak a darabokról csak a maguk színháza számára rendelkeznek és a vidéki előadás jogát nem szerzik meg;

2. ha megszerzik, azért teszik, hogy haszonnal eladják a vidéknek és a vidéki igazgatók zsebéből fedezzék a saját költségeiket.

Van-e, ki elhiszi, hogy a Vigszinház bérlő társasága minden darabjéért 1000 koronával csak azért fog többet fizetni, hogy a vidéki színházak ne adhassák elő? Persze, persze, farsangban vagyunk!

Simáék vége.

— A szentesi pocsolyából. —

Szentes, január 26.

Simáék érzik a végüket. A multkori választás keserű meglepetés volt doktor Molnár Jenő urnak. *Ő zálogba téve odahaza Budapesten még az utolsó ezüst evőkanalat is, fizetett Sima Ferencznek hatezer forint készpénzt.* Persze a boldogtalan azt hitte, hogy Sima ezen voksokat fog vásárolni. De Sima elfizetett egy pár ezer forintot olyan adósságaira, amelyek pár nap alatt a fegyházba juttatták volna, a többit meg eldorbézolta. Molnár szentül hitte, amit neki Sima Ferencz állandóan hazudott. Hitte, hogy ezerkétszáz szavazatot kap, Dienes pedig nem kap háromszázat sem. Az eredmény — mint tudjuk — az volt, hogy Dienes sokkal több voksot kapott, mint Molnár.

Beszélik, akik jelen voltak, hogy Molnár majd megbolondult keserű meglepetésében. Elhajtatott a Sima Ferencz lakására és ott csalónak, gazembernek nevezte Simát többek előtt és követelte, hogy adja vissza a pénzét, amelyet ő a biztos mandátumért adott.

Sima egy percze megijedt, de hamarosan fordított a dolgon.

— Nem én vagyok az oka *Jebikém*, hogy megbuktál. — szolt Sima.

— Hát ki? Talán én? — Nem adtam elég pénzt? — felelt Molnár.

— Adtál, adtál, nem is tagadom! — folytatta Sima. — De lásd, az volt a baj, hogy a parasztjaim észrevették rajtad, meg a veres bátyádon, hogy zsidók vagytok, hát inkább Dienesre szavaztak, akin első látásra meglátszik, hogy valódi tősgyökeres magyar ember. De segítünk ezen is. A pótválasztásra adsz még négyezer forintot, aztán ráfogjuk, hogy ő a zsidó, te meg a keresztény.

Igy történt ez.

A Csongrádmezei Hirlap hirrovatából közöljük az alábbi szemelvényeket:

— **Visszatartott távirat.** Budapestről írják nekünk: „E hónap 23-án megtörtént az a ritka eset a budapesti főpóstán, hogy egy Szentesre feladott táviratot a postatiszt visszaadott a feladónak és nem továbbította Szentesre, mert a posta- és távirat-szabályzat szerint az oly távirat nem továbbítandó, amely átkot tartalmaz. Az a távirat pedig, Molnár több hitsorsos rokonaitól aláírva, így szolt:

Dr. Molnár Jenő képviselő-jelölt urnak

Szentes.

Ma került kezünkbe a Csongrádm. Ellenzék, melyből látjuk, hogy megtagadtad istenünket, hitünket. Gyalázatosságodért fizessen meg az örökévaló. Pusztulj el te magad és mindenki, aki veled tart, czudar módon.

Rosenberg, Reichelesz, stb.

— **Sima Ferencz ismét beteg.** Sajnálattal tudatjuk, hogy Sima Ferencz ismét beteg. Sajnáljuk ezt azért, mert Simánál a betegség csak annyit tesz, hogy megint az ágyba bujt a bőrtön elől. Valami gázsága miatt e héten ismét a törvény előtt kellett volna állnia, hát bebujt hamar az ágyba és küldött maga helyett egy orvosi bizonyítványt. Hát csak bujjon ágyba Sima Ferencz; hadd élvezze még a puha ágyat, ugyanis elég sokáig fog priescsen hálai Szegeden és Váczon.

A kínai császárt meggyilkolták.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 26.

A kínai császárt meggyilkolták. Így oldotta meg az özvegy anyacsászárné azt a problémát, hogy ismét az ő kezébe kerüljön az uralom, a melyet *Kvang-Szu* császár nagykoruvá váltá óta elveszített. Ebben a pillanatban már egy kilenc éves gyermek a kínai birodalom császára és *Csu-Hszi*, az anyacsászárné mint regens ismét uralkodik.

A trónváltás rendszerváltozást is jelent Kinában, s világra szóló nagy bonyodalmak szülője lehet. A meggyilkolt császár európai, modern eszmékre hajló politikát folytatott, a császárnéval a konzervatív csökönyösség került ismét uralomra. Ez siettetni fogja az európai hatalmak beavatkozását, s Kína feldarabolása, a melyre rég készülődnek már, közelebb lehet, mint gondolnók.

Hogy e kérdésben a hatalmak könnyen összeütközésbe jöhetnek egymással, az sejtethető főleg az angolok és oroszok ismert antagonizmusából. Úgy lehet Anglia hamarosan békét köt Transzállal, hogy szabad legyen mind a két keze Kinában, a hol sokkal nagyobb érdekei kerülnek sokkal nagyobb veszedelembe.

Távirataink a következőket jelentik:

London január 26.

A kínai császárt meggyilkolták. Az a hír, a melyet a *New-York Herald* kapott Sanghaiból, hogy a császár öngyilkos lett volna, téves. A császári udvar terjesztette, hogy egyelőre legalább elkerülje a bonyodalmakat.

A császárt nagynénje és fogadott anyja *Csu-Hszi*, az özvegy császárné tette el láb alól, a kinek ebben már nagy gyakorlottsága van.

Hatvanhat esztendő vénasszony a császárné, de féktelen uralkodási vágy él benne. *Thu* császár felesége volt, a ki 16 éves kislány korában vette el. *Thu* császár 1850—1861 uralkodott. Hálála után az őt esztendő trónörökös *Tung-Tsi* helyett anyja vette át a kormányt. Mielőtt nagykoru lett volna, 1875-ben meghalt a királyfi. Utána *Kvang-Szu*-t, a most meggyilkolt császárt illette a trón joga, a ki akkor három éves gyerek volt. Nagynénje, a császárné fiává fogadta és mint regens vitte helyette a kormányt egészen 1889. évig.

Nagykoruvá válván *Kvang-Szu* megházasodott és ez lett az ő szerencsétlensége. Az özvegy császárné nem tudta elviselni, hogy a fiatal asszonyt jobb szereti ő nála és inkább hallgat arra, míg őt kizárja az uralkodásból. *Nem jó szemmel nézte az anyacsászárné azt a törekvését a császárnak, hogy európai modernségre törekedett műveltségben, életmódban, és munkában egyaránt.* Azonban nem tudott mit tenni ellene, mert a palotában a modernnek tulsúlyban voltak, uralkodtak, s a császár személye rokonszenves volt.

Ekkor jött azonban 1894-ben a japáni háború, a melyben odaveszett a kínai birodalom hajóhada és java hadserege, elvesztették fenhatóságukat Koreában, lemondottak Formosa szigetéről, óriási hadisarcot kellett Japánnak fizetni, s ráadásul jöttek az európai nagyhatalmak, hogy kihalogassanak a birodalom testéből itt is ott is egy-egy darabot. *Olyan elégtelenség támadt ekkor a néphen, hogy a dinasztia bukásától és a birodalom felbomlásától lehetett félni.*

Ezt a helyzetet használták fel az udvar elégtelenei a császár ellen. Az anyacsászárné ismét egészen magához ragadta az uralkodást egy palota-forradalom árán, a mely 1898. szeptember 22-én odafejlődött, hogy a császárt megrohanták és megfojtással penyegették, ha nem írja

alá a dekretumot, a mely szerint társul veszi maga mellé az uralkodásra az anyacsászárnét s felhatalmazza őt a kormány vezetésére.

A 26 esztendő fiatal ember, hogy az életét megmentse, mindent aláírt. Már akkor hirtelen ment, hogy megölték, de ez nem volt igaz. Elve hagyták, de fogságban tartották, s csak olykor-olykor mutatták meg a külföldi diplomáciai képviselőknek az anyacsászárné jelenlétében, hogy életben létét bizonyítsák. Bábu volt, a kivel azt tettek, a mit akartak.

Most mégis megölték, mert a császárné nemzetközi beavatkozástól tartott, a mely kivethette volna kezéből a hatalmat.

Pekingben ugyanis az oroszok és az angolok külön politikát csináltak. Az orosz követ az anyacsászárné pártján állott, az angolok abban reménykedtek, hogy forradalom útján *Kvang-Szu* kiszabadul fogságából és magához ragadja a hatalmat.

Az anyacsászárné tudomást szerzett most egy ilyen összeesküvésről, s hogy hatalmát megmentse, meggyilkoltatta *Kvang-Szut*.

Az új császár Tsu-Sing még csak 9 éves lesz, s így legalább nyolc évre van a regensi hatalom biztosítva a császárnénak.

London, január 25.

A gyilkosság, amelynek horderejét ma még sejteni is alig lehet, a legrosszabbkor jött Angliára nézve, amelynek minden erejét lekötötte a délafrikai háború.

Anglia kénytelen lesz ilyen körülmények között a legmesszebb menő engedelményeket tenni Transzállal, hogy eléje állhasson Kinában való veszedelmes versenytársainak, Orosz és Franciaországnak.

Csak ha teljes lesz a béke Afrikában, s szárazföldi és tengeri hadait szabadon mozgósíthatja Anglia, akkor lesz módja résztvenni a nagy osztozkodásban, a mely a jelek szerint elkerülhetetlen immár.

A nagyobb érdek engedékenyvé fogja tenni Angliát a kisebbel szemben. Páris felért egy misével, — Kína felér az angoloknak Transzállal.

Kubelik második hangversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

A „Fehér Kereszt” nagytermét még a vásárnapinál is nagyobb közönség töltötte meg ma délután. Az izgatottság ma a forrponon volt és a fiatal művész oly extázisba hozott mindenkit, minőhöz hasonlót hangversenyen még nálunk Aradon egy művész sem ért el.

A lelkes hangulatot emelte két rendkívüli körülmény. Az egyik az volt, hogy *Kubelik* ma egy híres régi hegedűn játszott, melynek hangja üdőbb, teltebb és áthatóbb, mint *Kubelik* régi hangszeréjé.

Ezzel a hegedűvel *Dunkel* Róbert, a művész impresszáriója lepte meg a kis csehet. A hegedű *Krancsevics* hegedűtanár tulajdona volt és 10.000 forintot készpénzben fizetett le érte az impresszárió. A hegedű a ma délutáni vonattal érkezett Aradra.

Érdekes volt, mikor *Kubelik* kezébe adták a csoda hangu hegedűt, mely ezelőtt 200 esztendővel készült *Guarneri* József műhelyében. Mint az anya édes magzatát, úgy kapta karjaiba a művész és csókjával árasztotta el. Azután a nyaka alá illesztette, egy párszor végig huzott a vonóval a hurokon és átszellemült arczczal így szolt:

— Ma elragadok véle mindenkit, érzem, hogy ma engem is magával fog ragadni a hegedű!

A másik körülmény, mely a lelkesedést növelte, pedig az volt, hogy a műsor nemcsak a technika ragyogtatására volt alkalmas, hanem még tért nyitott az érzelmek tolmácsolására — és ezáltal ma Kubeliket teljes nagyságában ösmerhettük meg, mint a szemképrázató technika és a mély érzelm páratlan kifejezőjét.

A műsor minden egyes száma elbűvölt mindenkit és Paganini D-dur hangversenye, Bach Chaconne-ja, Godard Berceuse, Paganini Boszorkánytáncza és Ernst magyar dalai oly interpretációban zengett fülünkbe, mihez hasonlót halandó Paganini óta nem élvezhetett.

A közönség már nem csak tapsolt, hanem a szó szoros értelmében ujjongott.

A művész hálásnak mutatkozott és ráadásul eljátszotta meg Schumann Träumerei-ját. A hegedű édes hangja tulvilági, valóságos álmországba vitt mindenkit, melyben tündérek zengzetes dallal altatják a szellemeket.

Kubelik a holnap reggeli vonattal Szegedre utazik, hol szintén feszült várakozással néznek a kis cseh művész hangversenye elé.

HIREK.

Egy mutatóujj története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 26.

Az üllői-uti klinikán tegnap egy beteg mutató ujját szabadították meg egy egészséges kézfőtől.

Az ujj tulajdonosa Bognár Mihály fővárosi borbélysegéd.

Ez a levágott mutatóujj rámutat Bognár Mihályra, aki ha borbély is, ritka alak a mai világban. Romantikát, különös önérzetet találhatunk ennek a megoperált ujjnak egyszerű történetében.

Bognár Mihály a Rottenbiller-utca egyik borbélyműhelyében dolgozott és vendégei minden alkalommal teljes nyugalommal bízták rá arcukat, nyakukat, fejüket a biztos kezű segédre, mert tudták, hogy a gyorsjárásu borotva nem botlik a torkukba s a csattogó olló sem nyisszant le egy darabot a haj helyett a fülből.

Igy teljesítette, folytonos sikerrel az ügyes segéd szövő feladatait, míg legutóbb végzetére, egy jól táplált arc került beretvéja alá, melynek érdes, erősen kibujt szakállával kellett volna a fényes pengéjének megküzdenie. A szappan vastagon borította be az előbb nevezett arcot és a borotva elmerült a puha állarcba.

A „nagyvonás”, melylyel a segéd félorcát szokott egyszerre lekaparni, megakadt és vér serkedt ki a szappan alól.

A vendég nagyon el lehetett mélyedve az olvasásban, a gyöngye vágást nem is érezte. De látta a vért a segéd.

Itt rajzolódik ennek a borbélysegédnek különös alakja. A mesterségét becsülő borbély kétségbeesve látta, hogy jó hírnevét komoly veszedelem fenyegeti.

Röpke pillanatok alatt tragikusan számolt le magát — és határozott.

A vérző helyet nagy sietséggel betakarta szappannal és merészen belevágott a bal mutató ujjába.

És folytatta munkáját; az arc elkészülésben volt, mikor pedig a vendégek figyelmeztették később a segédet, hogy vérzik az álla, sietve felelt a segéd:

— Oh dehogy kérem, az ujjamat vágtam meg, ettől véres.

További munkájában azután timsóval és egyéb szerekkel elállította a megvágott arc vérzését.

A büszke borbély azonban megjárta, ujjának nyitott sebébe valami szenny hatolt belé, vérmérgezést okozott és Bognár az ujjával fizette meg, hogy olyan nagyra becsülte a mesterségében való jártasságát.

— **Stefánia menyegzője.** Bodrog-Olasziból jelentik: A lapoknak az a híre, hogy Stefánia özvegy trónörökösné menyegzője Londonban már a jövő héten végbemegy Lónyay Elemér gróffal, a gróf itteni kastélyában, a gróf családja körében pár napig tartó izgalmat keltett, mert a gróftól aki tényleg Bécsbe utazott, erre vonatkozólag semmiféle értesítés nem érkezett s azt hitték, hogy az egybekelés hirtelen kitűzése következtében az előirányzott építkezési, kastélykiürítési és személyzet-változási tennivalók terén alapos felfordulás lesz. A mai napon azonban a család arról értesült, hogy a menyegző semmiesetre sem lesz meg korábban, mint amikor Erzsébet főhercegnőre való tekintetéből kitűzték. Stefánia özvegy trónörökösnének a király kivánságára történt beleegyezése az esküvő elhalasztásába nem csupán a trónörökös árvájának az első bálon levő gardirozására szorított, hanem kiterjed az egész farsangra, sőt még az azontul eső hangverseny-évadra is, mivel az özvegy trónörökösné, mint Rudolf trónörökös özvegye, az idei egész báli és hangverseny-idény alatt mindenütt jelen kell hogy legyen, ahol leánya, Erzsébet főhercegnő megjelenik. Ezt pedig a Lónyay Elemérrel való egybekelés után meg nem tehetné, mivel az özvegy trónörökösné abban a pillanatban, amint a gróffal oltár elé lépett, megszűnik az uralkodó-család tagja lenni. A tudósító jelentésének alapos volta mellett szól az a körülmény is, hogy Hein János műkertész, aki a gróf új parkját építi, Bodrog-Olasziból most hazaérkezett Budapestre s arra nézve, hogy a munkálatokkal siessen, semmiféle utasítást nem kapott. Minden a rendes határidőre lesz készen Bodrog-Olasziban s ebből is azt következtetik, hogy az esküvő sem lesz meg előbb és az új pár tényleg csak májusban tér haza Bodrog-Olasziba.

— **Bánffy Dezső lapja.** Megirtuk ma, hogy február elsején egy nagy napilap indul meg a fővárosban, melynek tulajdonosa Bánffy Dezső báró volt miniszterelnök lesz. Erre vonatkozólag Budapestről ma a következőket jelentik: A főváros utcáin hatalmas terjedelmű, fehér plakátok jelentek meg ma, hírül adván, hogy jövő hó elsejétől mindennap este 6 órakor megjelenik egy szabadelvű irányú, független napilap. A lap neve nem Szabad Szó lesz, mint az „Aradi Közlöny” egy hibás távirat folytán jelezte, hanem Magyar Szó és a szerkesztő neve sem Fáy Ede, hanem Pály Ede dr., aki Nagyváradról került fel a fővárosba és előbb a Pesti Naplónak, majd a Magyarországnak és az Egyetértésnek lett politikai munkatársa.

— **Báró Luzsénszky Félix levele.** Budapest tudósítónk írja: Talán még emlékeznek az olvasók báró Luzsénszkyre, a képviselőház volt tisztviselőjére, a ki nyugdíjaztatván magát, hajóra ült és háboruba indult a burokhöz. Erről a Luzsénszkyről hozott a posta ma érdekes tudósítást. A tudósítás magától a bárótól érkezett levél alakjában, a melyet Farkas Jancsihoz, a képviselőház népszerű terembiztosához intézett. Hogy minő hangulatban indult a báró hosszú útjára, mutatja mindjárt a levél kelte és első két sora. Ez így hangzik:

Cape of good hope. Deczember 29-én 1899.
(Ez is angol iga alatt áll.) Le az angolokkal!

A levél tehát épen egy hónapig utazott. Megírja benne, hogy amióta innen elutazott, hírt nem hallott a háborúról, csak az angolok

kétségbeesett arcáról gyanítja, hogy rosszul állanak. A hajón egy Hajdu Lajos nevű magyarral ismerkedett meg, a kiről azt hiszi, hogy Hollandiából jött és kiküldetésben van Krügerhez, a kiről sok jó és szép dolgot beszélt, mert személyesen ismeri. A Fokföldről, a honnan Luzsinszky a levelet írja, csak gyaloguton, az angolok megkerülésével mehetnek Pretóriába, a hova deczember 30-án indultak el és utjokat 18 nap alatt vélik megtenni. Azóta tehát valószínűleg már ott is vannak. Az utóirat sem rossz. Így szól:

„Nem ittam már bort 26 nap óta, pedig ebben a disznó melegben de jól esne egy spriczer!”

No de se baj, reszkess Anglius!”

Vajjon megremegettette-e azóta a harcziás magyar?

— **Uj segédtsit a városnál.** A városi bejelentő hivatalnál rendszeresített rendőr segédtsitzi állásra a főispán Vidéki Gusztáv bejelentő hivatali díjnyokot nevezte ki.

— **Francia műkritikus Aradról.** Erre a tisztességre igazán nem voltunk elkészülve, hogy Páris egyik legelőkelőbb műbírája valaha a mi marosparti városunkról cikkkelyt írjon. Pedig megtörtént ez a különös, s ránk nézve valóban hízegő eset. A párisi világkiállítás egyik vonzó érdekessége lesz ugyanis a városok kiállításai, melyet Marius Vachon, a kitűnő francia műkritikus szervez. Vachon, a ki sokat utazott Magyarországon s Aradon is megfordult, az itt következő kis cikkkelyt írta, hogy a magyar városok figyelmét erre az érdekes kiállításra fölhívja:

Páris város július—szeptember hónapokban nagyarányú kiállítást fog bemutatni a városok fejlődése iránt érdeklődő közönségnek. Felhívom e kiállításra a nagyobb magyar városok figyelmét és úgy hiszem, érdeklődésben volna, hogy azon részt vegyenek. A kiállítás be akarja mutatni mindazt, ami a városok szépítésére és a város külsejének művészeti díszítésére vonatkozik. Láthatók lesznek ottan a régi épületek konzerválásának és restaurálásának legérdekesebb példái, a köz- és magánépületek mintái, a városok művészeti díszítésének modern típusai és a modern városok esztétikájának elvei szemléltető módon; szoborművek, szökőkutak, kioszkok, kandellaberek, rácsozatok, parkok és sétahelyek kicsinyített másutáztatokban. Utazásomból tudom, hogy az utolsó negyedszázadban sok magyar város — Budapest, Szeged, Kolozsvár, Arad, Nagyvárad, Fiume, Zágráb — mintegy újjászületett, új negyedek keletkeztek bennök, elegánsak és festőiék. Arra nézve is történtek kísérletek, hogy a köz- és magánépítkezésekben a nemzeti művészet érvényre jusson. Ezeknek a változásoknak és a legutóbbi két-három évtizedben elért fejlődésnek bemutatására hívta meg Páris város tanácsa a nagyobb európai városokat. Tervekben, festményekben, reliefekben, fotografiákban, kicsinyített mintákban versenyre kelnek majd egymással az európai városok. Szív-ből óhajtom, hogy e nemes versenyben a szép Budapest és még egy pár magyar város ne csak megállja a helyét, de fejlődésük rohamos nagyságával és szép érzékük művészet-nívójával a szakértőknek komoly elismerését kiérdemelje.

— **Házasság.** Deutsch Arthur töviskeszi nagybíró, békésmegyei köztörvényhatósági bizottsági tag, e hó 30-án köt házasságot Gyöngyösön Schönfeld Mór dr. bájos leányával, Ida kisasszonnyal.

— **Kautz beteg.** Bécsből táviratozzák: Kautz Gyula dr., az osztrák-magyar bank kormányzója influenzában szenved és szobában kénytelen maradni. Betegsége alatt aichholzi Müller lovag alkormányzó helyettesíti.

— **A földművelési bizottságból.** A képviselőház földművelési bizottsága Bedő Albert elnöklésével tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a földművelési miniszternek a kolozs-monostori

gazdasági tanintézet biztosítása érdekében az erdélyi róm. kat. státus igazgató tanácsával kötött csere-, illetőleg haszonbéri szerződésről szóló jelentését, melyet Szily Pongrácz előadó ismertetett s tudomásul vételre ajánlott annak kiemelésével, hogy a szerződések megkötésénél az állam érdekei teljesen érvényesültek. Darányi miniszter hozzátette, hogy ezek a királyhágóntuli részek gazdasági fejlődése szempontjából is fontos szerződések módját fognak nyújtani az intézetnek magasabb színvonalra való emelésére. A bizottság elhatározta a jelentés tudomásul vevését s hasonló célból a főrendiházzal való közlését.

— **A kit halála után neveznek ki.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a földmívelésügyi m. kir. miniszter Albach Géza kir. tanácsost a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozásának tilalmazásáról szóló törvény értelmében alakított kolozsvári borvizsgáló bizottságba rendes taggá nevezte ki. A kinevezésről szegény Albach már bajosan vehet tudomást: épp ma volt a temetése.

— **Elhunyt nagykereskedő.** Maróthy Fürst Jakab budapesti nagykereskedő, a Fürst Jakab és Fiai cég alapítója, királyi tanácsos, a Ferencz József-rend lovagkeresztése *Nizzában*, hova üdülni ment, ma meghalt. A halál híre kereskedői körökben mély részvétet kelt.

— **Sztrájk a szén miatt.** Egy *brüxi* táviratunk jelenti, hogy a mai nappali munkaszabban 5336 munkás közül 1293 állott munkába. Az éjszaka nyugodtan telt el. Ugyanott az éjjel nagy vihar dühöngött, a mely az észak-csehországi kőszénbánya társaság és a Vilmos-akna magán-telefonvezetékét megrongálta.

— **A transzváli lókereskedők.** Megirtuk a multkor, hogy milyen magasra verték az aradi piacon a lovak árát azok a kereskedők, kik a transzváli angol hadsereg részére paripákat vásároltak. Az ügynökök akkor eltávoztak Aradról, azzal, hogy *pénteken* visszatérnek. Ez a péntek ma lett volna s meg is látszott a heti lóvásáron, hogy a transzváli kereskedőket várják. Nagy mennyiségben hoztak be az egész környékről lovakat, mind katonának való, szép állapotot, de a kereskedők nem mutatkoztak. Hír szerint Pécskán folytatják a vásárlást és csak a jövő héten jönnek vissza Aradra.

— **A battonyai sikkasztó Szegeden.** A battonyai takarékpénztári sikkasztó két nap óta Szegeden tartózkodik. Ott látták, akik régebbeni időben ismerősei voltak és ő többekkel érintkezett is. Odaváló menetelével pedig az a szándéka volt, hogy szerez némely olyan okiratot, amikre további pályafutásán szüksége lehet még. A sikkasztó tudillik igen ügyes volt a battonyai pénztár pénzeinek elsikkasztásában, de okmányait és igazolványait ott felejtette. Azok helyett akart ujakat Szegeden szerezni. A sikkasztó ittlétéről jelentést tettek Rainer József főkapitánynak. A főkapitány őszintén bevallotta a jelentésttevő uri embernek, hogy neki a sikkasztó ott tartózkodásáról *nincsen tudomása*, de most már kötelességének tudja, hogy erről a battonyai rendőrséget haladéktalanul értesítse.

— **A Duna áradása.** A földmívelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Duna egészen le Orsováig áradóban van. Paks alatt a jégtorlasz 635 centiméternyi magasságban levő viznél még egyre áll. *Budapesten* a víz tegnap óta majdnem egy métert — 65 centimétert áradt s mai magassága 347 centiméter.

— **Drágul a petróleum.** Bécsből jelentik, hogy a petróleum-tisztítók a petróleum árát február elsejétől fölemelik.

— **Körállatorvos választás.** A *tauczi* körletben ma folyt le az állatorvos választás. Egyhangulag *Friedländer* Lajos kaposvári állatorvost választották meg az állásra.

— **A pestis.** A britt-kolumbiai Victoriából táviratozzák: Honolulu-ból ideérkezett jelentések

szerint ott január 17-ig 39 ember halt meg pestisben.

— **Halálozások.** Özv. reichenbuchi *Haller* Istvánné szül. Rupcic Ilona urnó elhalálzásáról vettük részvételt a következő gyászjelentésről:

Csik-bánfalvi Keresztes László és József valamint reichenbuchi *Haller* Károly és Ilona, mint az elhunyt gyermekei, Rupcic György és antalffi Zsiros Józsefné szül. Rucic Emilia mint testvérei úgy a maguk, valamint az összes rokonság nevében is, mélyen szomorodott szívvél tudatják, hogy forrón szeretett édesanyjuk, a legjobb nővér és rokon özv. reichenbuchi *Haller* Istvánné szül. Rucic Ilona urnó folyó hó 24-én $\frac{1}{3}$ óraker. életének 44-ik évében, rövid szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. A drága halott földi maradványai folyó hó 26-án délután 3 óraker fognak a gyászházban: VI. ker., Izabella-utca 77. szám alatt, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és Aradra szállíttatván, ott folyó hó 27-én délután 4 óraker ujjolagos beszentelés után a köztemetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezettetni. Budapest. 1900. január 24-én. Béke poraira, áldás emlékére!

Treitler Zoltán élte 5-ik évében Ujaradon elhunyt. Holnap délután fél 4 óraker temetik.

— **Téli eső.** Nedves, hideg párakkal van tele a levegő. Délről fellegeket hajtott a szellő és rövid szüneteléssel hetek óta esik a januáriusi téli hideg eső. Ejjelenként szellő kerekedik és birokra száll az égboltozaton széjjel terpeszkedett hatalmas felhőtömeeggel, de megbirkózni nem képes vele. Ha óráról-órára ki is derül az ég, az alacsonyan lebegő terhes, sötét felhők alól kivilágít a hold és előragyognak a csillagok, csakhamar újból beborul. A délről ide szakadt felhőcsoport befödi a magasban elővillanó derűs kékséget és csurog ez eső a téli, januáriusi bő áldás. Pedig hát elég volt már nagyon is ebből a téli áldásból. Viz folyik az utcákon és az esővíz előntötte a földeket. A szikkadó, kiszáradt anyaföld tele itta magát a nedvességgel és magába fogadni többet alig képes. Ez pedig veszélyt rejt magában. Ha jön a tavasz és beáll a hegyek között is az általános olvadás, megdagadnak a vizek és ár alá kerülhet a megdolgozott, gabonával bevetett szántóföld.

— **Ölelésből a haláiba.** *Benke* Sámuelné makói asszony régebbi idő óta szerelmes viszonyban állott *Krizsány* Jakab korcsmárossal és bűnös szerelmének csaknem áldozatává is lett. Az eset akképen történt, hogy *Benke* Sámuelné tegnap is, mint csaknem mindennap, míg férje a dologban távol járt, ellátogatott *Krizsány* Jakabhoz. Ott tartózkodása után pár óra múlva azon ürügygel, hogy férje az óta hazamehetett, eltávozott s vesztére, feledékenységből kendőjét ott feledte. *Krizsány* haza tértekor meglátván s megismervén a kendőjét, boszut forralt vetélytársa ellen. A kendővel *Benké* lakására sietett s felmutatta a szintén megcsalt férjnek felesége elvesztett s idegen helyen megtalált kendőjét. A férj s feleség között hangos szóváltás történt, minek végeredménye az lett, hogy az asszony magát öngyilkosságra szánván, egy kukoricza szemnyi nagyságu szerecsikát nyelt el, mit egy m.-csanádi ismerőstől kapott. A kikapós asszony aligha marad életben.

— **Szigorubb lesz az érettségi.** A közoktatásügyi miniszter valamennyi felső kereskedelmi iskolára nézve elrendelte, hogy az érettség-előtt a felső harmadik osztályban vizsgálatot kell tartani s csak azokat a tanulókat szabad érettségire bocsátani, a kik ezt az osztályt sikerrel bevégezik. Néhány év óta az volt ugyan is a szokás, hogy a III. osztály elvégzése nélkül is minden tanuló érettségire jelentkezhetett. A kultuszminiszter most meg fogja szüntetni ezt, ami által bizonyára emelkedik a kereskedelmi érettségi vizsgálatok színvonala is.

— **Álkuccsos tolvajok.** Jó fogást csinált a budapesti rendőrség, mint tudósítónk jelenti. A főkapitánysághoz nap-nap után érkeztek oly panaszfeljelentések, hogy álkuccs segítségével ismeretlen tettesek behatolnak s onnan tömérdek

holmit elvisznek. A napokban egyik detektívnek feltűnt, hogy egy többször büntetett betörő feltűnően elegánsan jár, aranyórája, láncza van. Az ügyes titkos rendőr erre magához vette két társát, s megfigyelés alatt tartotta az illetőt. *Szentmiklóssy*, *Pataky* és *Kristián* detektívek átruhát öltöttek magukra s így kísérték lépten-nyomon az illetőt, a kinek három férfi és egy nő czinkostársa volt. Eljárásuk az volt, hogy esténként becsöngettek egyes lakásokba. Ha azután senki az ajtót nem nyitotta föl, a banda vezetője álkuccsral fölnyitotta az ajtót s bement. Természetesen jó zsákmánnyal tért mindig vissza a többi — örködőhöz. Az esetben, ha a csongetésre valaki az ajtóhoz közelített, a jómadarak hirtelen eliramodtak. Sok próbálgatás után pár nap előtt az Almássy-utca 3. sz. a. házban rajtavesztettek. Az átruhás detektívek elbujtak s ép akkor csípték nyakon *Jonás* Armin (*Arnold*) büntetett előéletű bérkocsis segédet, a mint a lakásba bement. A többieket szintén nyakoncsípték. A házbeliek a betörőkkel együtt igen meglepődtek s tiltakoztak az átruhás detektívek eljárása ellen, míg végre a hatóság emberei megmagyarázták a helyzet állását. Ekkor természetesen az összecsendült nép nekiesett a betörőknek s úgy alaposan helybenhagyták őket, hogy a detektívek alig tudták a komolyabb bajnak elejét venni. A jómadarak most az ügyészégnél várják további sorsukat.

— **Puskaporgyár Konstantinápolyban.** Mint-hogy a füsttelen puska előállítására tett kísérletek nem sikerültek, a porta elhatározta, hogy egy német gyárral lép alkudozásba egy ilyen gyárnak Konstantinápolyban való létesítése végett. A német gyár képviselői, akiknek a *Yildiz*-kioszkban alakított katonai bizottsággal tárgyalniok kell, néhány nap óta itt vannak.

— **Elvágta a nyakát.** *Kitzinger* Jánosné, ujszentannai éjjeli őr felesége, mint tudósítónk írja, ma öngyilkosságot követett el. Bezárkózott szobájába és élesre fent konyhakésével *elmetszette a torkát*. Mikor tettét észrevették, már meg volt halva. Hogy mi vitte az öngyilkosságra a 45 éves asszonyt, nem tudják.

— **Az árviz elleni védekezés.** A belügyminiszter leiratot intézett *Aradváros* és a megye törvényhatóságához, hogy miután a tavaszi, árvizes idő közeledik, legyenek készen minden eshetőségre, nehogy az esetleges árviz készületlenül találja a lakosságot.

— **Az influenza történetéből.** A mostani influenza-járvány elterjedésének alkalmából érdekes elmondani egyet-mást e betegség történetéből. Az influenza Oroszországból ered, ahol maga a czár is sokáig sinylette a kellemetlen betegséget. Budapestén 1888—1889-ben volt nagy influenza-járvány, ahg akadt család, a melynek egy vagy több tagja ne szenvedett volna influenzában. A betegség leginkább a jobbmóduak közül szedte áldozatait, míg a szegény néposztálynál kevés influenzás beteg volt. Budapestről a járvány szétterjedt az egész országban. — De nemcsak minálunk, hanem egész Európában elterjedt az influenza, sőt elvitték a tengeren túlra is, Amerikába, Spanyol-, Német- és Franciaországban és a Balkán-államokban is sorra szedte áldozatait a járvány. Az első influenza-járvány 1510-ben indult ki Málta szigetéről. A legsúlyosabb influenza-járvány 1729-ben volt és csaknem félesztendőig tartott. Nagyobb influenza-járványok voltak még 1742-ben 1757-ben és 1761-ben. — A XIX. század legnagyobb influenza-járványai 1851-ben és 1871-ben enyhe jellegűek voltak. Magyarországon 1888. óta csaknem minden évben van influenza-megbetegedés, de ritkán végzetes kimenetelű. De már 1888-ban sokan haltak el influenzában.

— **A kintornás szerelme.** Egy kintorna maradt gazdátlanul. *Sonnenfeld* Márkus 35 éves budapesti kintornás járt vele házról-házra. Játsozta a legujabb dalokat, a melyek népszerűsítéséhez az ő verklíje nagyban hozzájárult. Bolyongása közben a szegény verklis elvesztette szívét. Szerelmének tárgya, egy csinos szobaleány, azonban nem akarta meghallgatni szerelmi vallomásait. És *Sonnenfeld* Márkus, a szegény kintornás ezért annyira elkeseredett, hogy *Csengeri-utcai* lakásán ma este öngyil-

kossági kísérletet követett el. Két deczi rumban feloldotta négy skatulya foszforos gyufa fejét és az oldatot megitta. A mentők a szerelmes kintornást a Rókus-kórházba szállították, a lépcsőházban pedig gazdátlanul áll egy kintorna...

— **Kereskedő szuronyok közt.** Feltűnést keltett ma délután a szegedi rendőrségen egy szomorú menet. *Walter Adolf* kereskedőt, aki vétkes bukásért van elítélve, kísérte a rendőrségre szuronyos börtönőr a csillagbörtönből, hogy egy, az iparügyi kapitány előtt folyó tárgyaláson részt vehessen. A törvényszék által elítélt kereskedőre nézve kedvező kifejelete volt a tárgyalásnak, amennyiben pörösködő felével kiegyezett. A tárgyalás befejezése után a kereskedőt az őr visszakisérte börtönébe.

— **Szerelmi dráma.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Egy felesztendővel ezelőtt *Wiszt József* fővárosi bolti szolga beleszeretett *Schenek Julia* szobaleányba és elhatározta, hogy feleségül fogja venni. Egyszer azonban a leány *Jenő*-telken lakó szülei hazahívták *Schenek Juliát*, hogy a faluban kérője akadt. A leány ekkor kijelentette szüleinek, hogy ő csakis *Wiszt József* felesége lesz. *Wiszt* gyakran látogatta meg kedvesét ez idő alatt *Jenő*-telken, daczára annak, hogy a leány szülei nem egyeztek bele a házasságba, mert *Wisztet* még nagyon fiatalnak tartották. De nem jó szemmel nézték a falu legényei sem a jött-ment, idegen legényt és vasárnap ki is kergették a faluból. Csütörtökön este újra kilopózott *Jenő*-telekre és ott maradt hajnalig kedvese társaságában. Hajnalban két revolverlövés dördült el a leány szobájában. A szülők a szobába rohantak és ott találták leányukat és *Wiszt Józsefet* *vérükben fekvő a földön.* A leánynak a szíve táján tántorgó sebből patakzott a vér, míg *Wiszt* szájon lötte magát. Ő még eszméleténél volt és elmondta, hogy azért kereste fel kedvesét, hogy elbucsuzzon tőle, mert agyon akarja magát löni. A leány erre azt felelte, hogy együtt akar vele meghalni. Hajnalban aztán végrehajtották szándékukat. A súlyosan sebesült leányt otthon vették ápolás alá, *Wiszt Józsefet* pedig beszállították a budapesti Szent János-kórházba. A pestvidéki törvényszék rögtön megindította a vizsgálatot és vezetésével *Bucz Lajos dr.* vizsgálóbíró bizta meg, az új bűnvádi perrendtartás értelmében pedig védőt rendelt ki a vizsgálathoz, *Weisz Ödön dr.* személyében. *Bucz dr.*, a védő és *Osmann Mór dr.* orvos tegnap délután megjelentek a helyszínen és miután *Osmann dr.* konstataulta, hogy a leány teljesen öntudatlanul van, *Bucz* bíró hozzáfogott a kihallgatásához. *Schenek Julia* tagadta, hogy ő beleegyezett volna az öngyilkosságba. Azt mondja, hogy *Wiszt* többször fenyegette őt agyonlövés-sel, mert a szülei nem akarták, hogy a viszonyt folytassák. *Wiszt* nála töltötte az éjszakát, de egész éjjel nagyon nyugtalan volt, ő azonban nyugodtan aludt. Hajnal felé borzasztó fájdalomra ébredt és az azután történetéről nem tud semmit, mert nyomban elvesztette eszméletét. Ugy ő, mint *Wiszt József* *élet-halál közt lebegnek.*

— **A dum-dum löveg.** Sokszor emlegették és sokszor megczáfolták márt azt a vádat, hogy az angolok dum-dum golyóval lövöldöznek a burokra, azzal a lefaragott végű golyó-bissal, amely szétröbbsz a testben, amint csontot ér és gyógyíthatatlan sebet üt, ha nem halált okoz nyomban. A brüsszeli *Petit Bleu* című lap fölfrissíti most ezt a vádat. Pretóriai levelet közöl, amelynek küldője mindjárt bizonyítékát is mellekelte: egy ágyugolyó hüvelyét, amely sáros volt, meg véres, mert azon mód indította ujnak küldője, ahogy ráakadtak a *Nicholson-necki* csataterén. A hüvelyén nagy, piros betűkkel van megjelölve a golyó kalibere, rajta a gyár bélyege, azután pedig e két szó: *Dum-dum Nr. 2.* Vannak azonban, akik azt állítják, hogy utólag vésték bele ezt a két szót.

— **Az iparvasut halottja.** Az iparvasutaknál mind sűrűbben fordulnak elő az elgázolások s valamennyi annak tulajdonítható, hogy a kocsi fékezőkkel ellátva nincsenek. Ma ismét egy hasonló esetet jelent borsossebesi levelezőnk. *Zburcse Vaszilie* a falehordás végett felállított iparvasut egy kocsián le akart ereszkedni, a hegyről. A kocsi egy meredek helyen oly óriási sebességgel rohant lefelé, hogy *Zburcse* elszedülve a sinek közé bukott s keresztül ment rajta a fával megrakott nagy sulyu waggon. A szerencsétlen nagy családdal bíró ember nyomban meghalt s testét véres rongyokban szedték fel elősiető társai. Már eddig is konstataálva van, hogy a bekövetkezett szerencsétlenség a fékező hiányának tulajdonítható. A vizsgálatot ez ügyben *Baross Ferencz dr.* borsossebesi főszolgabíró fogja megejteni.

— **Egy gyermek balesete.** Igen sűrűn szerepelnek azok a balesetek, melyek a szülők vigyázatlanságából érik a kis gyermekeket. Ma újra ilyen esetről vett tudomást a rendőrség. *Seevald Ferencz* aradi waggongyári munkás kis leánya marólugot ivott, mely a mosáshoz volt előkészítve.

— **Az arad-gáji önkéntes tűzoltóknak folyó évi január hó 20-án tartott jótékonycélú táncmulatságán felülfizettek:** Neuman Testvérek, id. Neuman Adolf (Bécs) 20 korona, Neuman Alfréd, özv. Nikodém Jánosné 10 korona, Auer Adolf 6 korona, Braun Ede, Matavovszky Ernő, Gyömbér Péter 4 korona, Popovits Péter, Hetzer József 3 korona, Kernács Lajos 2 kor. 50 fillér, Szuchy József, Polyák András, Krebsz Károly, Buberl Ferencz, Polónyi István, R. I. 2 korona, Kohn Jakab, Juhl Miksa 1 kor. 50 fillér, J. Schubert Ferencz, Juhász Sándor, Dávid István, Vidai Márton, Andrejkó András, Meixner József, Kornacker András, Majerosik János, Argyelán Mihály 1 korona, Kováts Ferencz, Dobránszky Imre 50 fillér. Fogadják a nemesszivü adakozók ez uton is halás köszönetünket. A tűzoltókar parancsnoksága.

— **Ebmarás.** *Kun Ferencz* 18 éves szolgát a Halász-utcában ma egy kutya megmarta. Az állatot állatorvosi vizsgálat alá vették, hogy nem-e olyan veszedelmes, mint a nemrégiben *Uj-Aradon* garázdálkodó veszett eb.

— **Jótékonyág.** Özv. *Tipula Jánosné* urnó az aradi tanító testület segélyalapja emberbaráti céljainak támogatására 6 korona adományt juttatott, mely nemeslelkü cselekedetért ezuton is halás köszönetet mond az elnökség.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 27. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és tánc a várbeli tisztí kasszinóban 8 órakor. — A világi Mária-rózsafüzér és segélyegylet műkedvelői előadás-sal s hangversenyyel egybekötött tánczenestélye (Kasszinó.) — Alarczsbál (Waggongyári kantt.)

Január 28. A sobsorsini önkényes tűzoltó-egyesület táncvizsgálma (Arany Szarvas.)

Február 1. Tanítók táncmulatsága (Polgári fiúiskola diszterem.) — A kisjenő-erdőhegyi kasszinó tánczenestélye.

Február 2. A posta- és táviráda altisztek táncmulatsága (Központi szálló.)

Február 3. A helyőrségi tisztikar táncvizsgálma 1/2 10 órakor (Fehér Kereszt.) — Az aradi hivatalozgák beteg-segélyző- és temetkezési egyletének táncvizsgálma (Vad-ember.) — A lippai állami, polgári és felső kereskedelmi iskolák hangversenyyel egybekötött tánczenestélye (József főherczeg szálló.) — Az új-arad-zsigmondházi önkényes tűzoltó-egylet alarczsbálja (Martini sörcsarnok.) — Az aradi kereskedők körének házi estéle (Szabadságtér 17.)

Február 4. Az aradi mészáros és hentes ifjuság táncvizsgálma (Központi szálló.) — A köműves-, kőfaragó- és kőterítő betegsegélyző- és temetkezési egyesület táncvizsgálma (Krispin-terem.)

Február 10. Az aradi székely asztaltársaság táncvizsgálma (Vadember.) — Az aradi kerékpárklub hangversenyyel egybekötött táncvizsgálma (Kass-vendéglő.)

Február 17. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és tánc a várbeli tisztí kasszinóban 8 órakor.

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tisztí kasszinóban 1/2 9 órakor.

(=) **Kerékpárosok estélye.** Az aradi kerékpár-klub, mely, amikor szünetel a szabadban való kerekezés, estélyeket rendező társasággá alakul át, február 10-én újra ilyen minőségben szerepel. E napon a *Kass*-féle vendéglőben

hangversenyyel és tréfás előadásokkal egybekötött táncmulatságot rendez, melynek programját a legutóbbi értekezleten állapították meg. A változatos műsorban csak egy dolog marad állhatatosan egyforma: a jókedv.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi ipartestület faipari szakcsoportja** a géperőre berendezendő műhelytelep létesítése érdekében alakítandó szövetséget és egyéb fontos tárgyak elintézése céljából vasárnap délelőtt fél 10 órakor az ipartestület kistermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a szakcsoport tagjait tisztelettel meghívja: *Reinhart Gyula* elnök.

SPORT.

+ **Az aradi tornaegyesület** rendes közgyűlését e hó 26-án délelőtt 11 órakor a város-háza emeleti kistermében tartja meg, melyre az egyesület összes tagjait meghívja dr. *Robitsék* Agoston elnök, *Nagy Sándor* titkár művezető. Tárgysorozat: 1. a választmányának a múlt évről szóló jelentése. 2. Pénztári kimutatás a múlt évről és a vagyon mérleg előterjesztése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az 1900. évi költség előirányzat előterjesztése. 5. Tisztviselők u. m. elnök, alelnök, titkár művezető, pénztárnok, ellenőr, ügyvéd, orvos, szertárnok, továbbá 25 választmányi tag, végül számvizsgáló bizottsági elnök és 2 tag megválasztása. 6. Indítványok.

TÖRVÉNYKEZES.

§ **A genyétei földfoglalk.** A nagyváradi kir. törvényszék tegnap hozta meg az ítéletet abban az érdekes bűnpörben, amelyben — mint már megirtuk — *hatvannégyen* voltak magánosok elleni erőszak büntetével vádolva. A tárgyalások teljes két napig tartottak. Az ítéletet *Korn Lajos dr.* alügyész vád, és *Hegyessi Márton* ügyvéd védőbeszéde után tegnap délelőtt 11 órakor hirdette ki *Bige Gyula*, a tanács elnöke. Az ítélet szerint az összes vádlottakat a vád és következményei alól fölmentette a törvényszék. A vádhatóság képviselője felebbezett az ítélet ellen.

§ **Tíz évi fegyház helyett — fölmentés.** Az egri kir. törvényszék tavaly emberölés büntetése miatt tíz évi fegyházra ítélte *Slézia* Ferenczet. A tanúk ellene vallottak, bár ő maga vádtagadta a terhére rótt bűncselekményt. Felebbezés folytán az ügy a kir. ítéletábla elé került, a mely az ítéletet feloldotta, s a törvényszéket új vizsgálat megejtésére utasította. Az egri törvényszék ennek eleget tett, újból tárgyalta az esetet, s ez alkalommal bizonyítékok híján *felmentette* az általa már egyszer elítélt *Sléziát*, s őt nyomban szabadlábra is helyezte. A budapesti kir. ítéletábla *Ráth Zsigmond* bíró előadása mellett ma megerősítette a felmentő ítéletet.

NAPIREND.

Január 27. Szombat. Róm. kath. naptár: Ar. János. — Protestáns naptár: Ar. János. — Izraelita naptár: Szombat, Mispatim. — Görög-keleti naptár (Január 15.): Pál remete. — A nap két 7 óra 19 perczkor, nyugszik 4 óra 36 perczkor. — A hold két 3 óra 59 perczkor, nyugszik délután.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 760.1 milliméter. délután 2 órakor 760.4 milliméter. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 1.6 délután 2 órakor C° + 3.0. Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 4, délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában 10 milliméter.

Időjárás. A központi meteorological intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Boros, enyhe, eső.

Szabadságharozli emléktárgyak országos muzeuma (színházépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklémuzeum helyisége mellett illesterem.

Január 28. A német-sági takaré- és segély-egylet mint szövetséget közgyűlése délután 1 órakor. — Az aradi tornaegyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház, kisterem.)

Január 29. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor. — Az aradi pinczerek segély- és elhelyező-egyletének közgyűlése éjjel 12 órakor (Központi szálló.)

Január 30. Jegyzőválasztás Világoson.

Január 31. Az aradi kereskedelmi- és iparkamara teljes ülése délután 5 órákor.

Február 2. A soborsini takarékpénztár közgyűlése délelőtt 11 órákor. — Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetség közgyűlése délelőtt 10 órákor. — Az aradi zenekedvelők-egyesületének rendkívüli közgyűlése. — A battonyai önszegélyző-egyesület mint szövetség közgyűlése délelőtt 9 órákor.

Február 4. Az aradi vonós-négyes kamarazene hangversenye délután 5 órákor (Központi szálló). — Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órákor. — A kisjenői takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órákor.

Február 8. Az almás-kamarási takaré- és önszegélyző-egyesület mint szövetség közgyűlése délelőtt 9 órákor. — Az arad-szent-mártoni első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órákor.

Február 11. Az aradi polgári önszegélyző-egylet mint szövetség közgyűlése délelőtt 10 órákor.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

Semmi változás. Szinte restelve írjuk le, hogy esős idő, enyhe léghőmérséklet, élettelen üzlet, mindez oly megszokott már. De hát ki tehet róla, ha nem áll be semminemű fordulat.

Gyenge behozatal, melynek indokát az elromlott utakban találjuk, azonban a nyomott árak sem bírnak vonzó erővel a termelő közönségre.

Mintegy 300—400 métermázsza buza és ugyanannyi tengeri kelt el változatlan áron.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6'90—7'—.
Középmínőségű buza 6'80.
Tengeri 4'15—4'20.
Rozs névleges jegyzés 5'40.
Arpa névleges jegyzés 5'25.
Zab névleges jegyzés 4'25.
Az irányzat lanya.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1900. jan. 26-án tartott heti állatvásárról. —

A mai heti állatvásár a rossz utak daczára, elég élénk volt. Különösen nagy volt a felhajtás lovakban és sok jó minőségű ló hozatott eladásra.

Felhajtatott mintegy 210 drb szarvasmarha, 311 drb ló, 240 drb sertés.

Árak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja 530—580 koronáig. Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 390—480 koronáig. Szarvasmarha hizlalási célra — koronáig. — Igásókör párja 420—520 koronáig. Felsőbőri párja borjas 120—260 koronáig. Szoborborjú levágásra darabja 18—42 koronáig. — Ragottborjú drbja 48—90 koronáig. Juh párja — koronáig. Bárány párja — koronáig. Tehen levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló drbja 560 koronáig. Hintós ló párja 500—600 koronáig. Igásló elsőrendű párja 440—560 koronáig. Igásló másodrendű párja 320—360 koronáig. — Parasztló párja 240—300 koronáig. Rossz ló (levágásra) drbja — koronáig. Elcsigázott ló párja — koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgrja 60 fillérig. Felhizott sertés klgrja 72—76 fillérig. — Süldősertés párja 40—64 koronáig. Pecsenyemalacz drbja 4—6 koronáig. Fiasok drbja 56—80 koronáig. Paraszthizalású sertés — koronáig. Három hónapos malacz párja — koronáig.

Baromfivásár: Hizottliba párja 10—12 koronáig. Soványliba párja 4'50—5'60 fillérig. Fialliba párja — koronáig. — Kappan párja 3'60—4'40 fillérig. — Idei csirke sütni való párja 1'80—2'60 fillérig. Idei csirke rántani való párja 1'20—1'40 fillérig. — Gyöngycsirke párja — koronáig. Rucza párja idei 3'20—4'40 fillérig. — Pulyka párja 8—12 koronáig. Tojás 3 drb 20 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 2 koronáig. Vágott hal klgrja 2'40 fillérig. — Jegelt halak klgrja 1—1'20 fillérig. Apróhalak klgrja 32 fillérig. Kecsege klgrja — fillérig.

A piac 12 órákor oszlott szét.

— **Fizetéseptelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseptelenségeket jelenti:

Pollák József, Zágráb. — Färber Salamon, Temesvár. — Adler Jakab, Nagy-Kiskinda. — Steinitz S. Sándor, Budapest. — Wittenberg E. és társa, kereskedő cég Budapest. — Kausser Mór, Kaproncza.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 26.

Déltőzsde. A buzaárakat kielégítő, vételkedv méréskelt. Nyugodtabb irányzat mellett 11,000 métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Időjárás derült, napos.

Zárul 12 órákor:

Buza áprilisra	7.72— 7.73
Buza szeptemberre	7.83— 7.84
Rozs áprilisra	6.40— 6.41
Zab áprilisra	5.06— 5.07
Tengeri májusra	5.— 5.91
Repce szeptemberre	11.70—11.75

Zárul 4 órákor:

Buza áprilisra	7.73— 7.74
Buza szeptemberre	7.84— 7.85
Rozs áprilisra	6.43— 6.45
Zab áprilisra	5.06— 5.07
Tengeri májusra	4.99— 5.01
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órákor:

Osztrák hitelrészvény	750.50
Magyar hitelrészvény	748.—
Leszámitolóbank részvény	504.50
Rima-Murányi vasmű részvény	668.50
Osztrák-magyar államvasút részvény	646.—
Közuti vasút	672.—
Városi villamos vasút részvény	342.—

S z e s z ü z l e t.

— Január 26. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter 9/10 beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szarított moslék 11 korona métermázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Január 26. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 83.—84.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 89.—90.— fillig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 86.—87.— fillig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 86.—87.— fillig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban — fillig. Közép páronként 220—280 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban — fillig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 88.—89.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 87.—88.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 86.—87.— fillig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillerekben értendők. — Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4/10 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertésszámla: Január hó 23-án volt készlet 17209 darab, január hó 24-én felhajtott — 256 darab, január hó 24-én elszállított — 256 darab, január hó 25-én maradt készletben 16953 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. január 26.

Magyar aranyáradék 40/100	99.—
Magyar koronajáradék 40/100	95.10
Magyar arany 4 1/2 %	100.50
Magyar ezüst 4 1/2 %	99.75
Magyar keleti vasút	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	94.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyeregménysorsjegy kölcsön	162.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	140.25
Osztrák papírjáradék	99.50
Osztrák járadék ezüst	99.30
Osztrák járadék arany	98.75
Koronajáradék	98.50
1860-iki államsorsjegyek	138.75
Osztrák-magyar bankrészvény	1840.—
Magyar hitelbank részvény	749.—
Osztrák hitelintézet részvény	751.40
Osztrák-magyar államvasút	641.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi márká	118.10

KÜLÖNFELÉK.

□ **A halálbüntetés eltörlése.** A francia kamara elé nemrégiben egy törvényjavaslatot terjesztettek a nyilvános kivégzések megszüntetése érdekében. Néhány napja a szenátus asztalán is fekszik egy ilyen fajta törvényjavaslat. Barodet szenátor a halálbüntetés eltörlését tárgyaló törvényjavaslatot terjesztett a szenátus elé. A két javaslat a jövő hónapban kerül tárgyalás alá. Ezzel kapcsolatban nem érdektelen megemlíteni azokat az országokat, ahol a halálbüntetés nem létezik: Oroszország eltörlötte a halálbüntetést. Néhány politikai vétséget azonban még lehet halállal büntetni. Az Egyesült Államok néhány országában, mint Louisiana, Michigan, Wisconsin stb. szintén ismeretlen a halálbüntetés. Belgiumban, Luxemburgban és Svájcban nem alkalmazzák ezt a büntetést. Németország, Olaszország és Svédország alsóháza már régen megszavazták a halálbüntetés eltörlését, de a felsőház ellenkezése megakadályozta a törvény életbelépését.

□ **Elő szobor.** Nincs olyan Montépin-regény, detektív történet, amelyben agyafurtabban eszeltek volna ki buvóhelyet a tolvaj urak, mint egyik bajtársuk tette most Párisban. Az Avenue Montaigne egyik büszke palotájának ura báró Brindard, azalatt míg a Rivierán üdül, lakását a portásra bizta. Vigyázott is ez tőle telhetőleg, ki nem mozdult a kis kapus szobából. A napokban valami ügyes-bajos dolgot elintézendő, a feleségére bizta az ügyeletet s a kis Susette lelkiismeretesen igyekezett eleget tenni a kötelességnek. Amint a portás-páholyban éppen a boulognei erdő hólepte fáról ábrándozott, egyszerre csak társzeker áll meg a ház előtt. Azon egy nagy láda. Csengetnek. A kocsis levett kalappal jelenti, hogy a ládában a báró ur számára régi müremekek, bronz- és márványszobrok vannak. Az asszonyka neki-gyürkőzik és még maga segít leemelni és az udvarban elhelyezni a nagysulyu ládát. Időközben besötétedik, esni kezd s a kis portásné az esőtől megóvando a báró ur, holmiját kiszalad az udvarba, hogy a ládát behuzza a lépcsőházba. Elhül benne a vér, mikor látja, hogy éppen abban a pillanatban emelkedik a láda teteje, s egy élő szobor akar kijönni belőle. Egy ur, aki minden valószínűség szerint nem pusztán mulatságból választotta magának az idillikus rejtekhelyet. Az asszonykának volt annyi lélek-jelenléte, hogy a láda tetejét visszaszorította s segítségért kiabált. A szoborurat a szomszédság az időközben megérkezett rendőrség segítségével lefűlelte, le is csukták őt, de ő inkognitó akar maradni. Eddig semmiképp sem tudták kivenni belőle a nevet.

□ **Loubet párbajai.** A francia köztársaság elnökének sem engedik el a multat. Loubet sem volt mindig olyan békeszerető, szelid lelkű ember, mint most. Fialat korában rettegett verekedő volt. Jogi tanulmányai alatt háromszor vívott párbajt. Kétszer jól összevagdalta ellenfelét, míg maga sértetlenül maradt. Harmadik párbajánál súlyos sebet kapott jobb karján. Esős időben még ma is fájdalmat okoz neki ez a vágás.

□ **A fogak romlása.** Br. Barton angol orvos véleménye szerint a fogak korai romlása a kis gyermekek hibás táplálásából rejlik. Ugy találta, hogy az anyatejjel táplált gyermekeknek a legjobb foguk van. Kevésbé jó a fogak azoknak, akiket tehéntejjel tápláltak; legrosszabb foguk pedig azoknak van, akiket különböző mesterséges tápszerekkel tömnek legzsengőbb gyermekkoruk idején. Ha valakinek husz-harmincz éves korában jó foga van, meg lehetünk győződve arról, hogy kicsi korában czélszerűen táplálták. A fogak romlása a lisztes anyagok korai, vagy túlságos élvezetének is tulajdonítható. A czélszerű táplálkozás ellenben megóvja az embert a fogfájástól és az abból eredő sokféle betegségtől. Így például az angol betegségtől is, amitől úgy félnek a szülők. Tény az, hogy az a csunya betegség többször előfordul a szegényebb néposztálynál, mint a gazdagoknál.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA.	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkeznek:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Szm. sz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Szm. sz. tv. délután	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	7.15	Személyvonat reggel	3.46
Vegyesvonat délután	4.16	Vegyesvonat este	7.49
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbeszről szv. reg	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. a.	11.—
Borosbesz szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

CSARNOK.

A búrokról

(Vége.)

III.

A békekötéskor már Krüger János, István, Pál állt Transzvál élén, kijazóta állandóan vezető a köztársaság ügyeit, mint elnök. A fényes győzelem dacára megelégedett a köztársaság Krüger befolyása következtében Transzvál függetlenségének kimondásával. Akadtak ugyan számosan, kik az angoloktól nagy hadisarcot is szerettek volna követelni, de Krügernek sikerült az államtanács békéltetőit meggyőzni, a mi valóban helyes politikának nevezhető, ha figyelembe vesszük, hogy Wood tábornok vezérlete alatt még egy 12000 főnyi angol sereg volt készenlétben a háboru esetleges folytatására, míg a búrok hadiszerek és élelmi készletek tekintetében már nagyon gyengén álltak. De ha a békekötés mikéntjére nézve voltak is eltérések, az öröm, a határtalan lelkesedés minden búr szívet egyformán áthatotta. Mily egyszerű ime ezen, a nép ajkáról fakadt dal: mily jellemző a nép romlatlan szívére, hogy istent dicsóiti a kivívott győzelemért:

„Dit het uns Heldenblud gekos,
Maar England nog veul meer:
So het de Heer uns veer verlos;
Uns geef Hem al di Eer.“

magyarra fordítva így hangzik:

Sok hősnök veszett ezért,
De több Angliának;
Az Ur nagy segítségéért,
Minden hálat adnak

Krüger 1825-ben született egy Coolesberg melletti tanyán; már 11 éves korában részt vett a Wechtkop hegy lábánál vívott ütközetben, a hol 26 búr a mohabelek ezreit visszaverte; Dingaan rettenetes mézárásainak az ő családjából is volt áldozata, miért is már mint 14 éves ifju résztvett a zuluk elleni hadjáratban. 1852-ben alosztályparancsnok, míg 1862-ben már mint tábornok és az államtanács végrehajtó bizottságának tagja érvényesíti tehetőségeit hazája javára. Népszerűségének és egyszerűségének köszöni, hogy honfitársai csak mint „Pál bátyánkról“ beszélnek róla. Krüger kétszer is nősült, első felesége Duplessis Jakoba egy francia hugenotta család sarja, a második ennek huga Duplessis Germa volt, mindketten elhunytak már. Két házasságát ugyancsak megáldotta az Ur, mert 16 gyermek nevezte őt atyjának, ezen tizenhat gyermekből 10 él még. Krüger Pretóriában saját, nagyon egyszerűen berendezett házában lakik. Jellemének legsajátosabb vonása a hajthatatlan makacsság és kitartás az egyszer helyesnek felismert elv mellett; ezen egyenes, hajthatatlan dereku ember természetesen kényelmetlen az angoloknak, kik Transzválban laknak; ezek őt önzőnek, korlátolt eszűnek, fősvénynek, ura-

lomravágyónak és tudja isten mi mindennek el nem nevezték, a miből csak annyi igaz, hogy Pál bátya csakis hazája és abban a búr nép igazait tartja szem előtt összes tetteiben, így tehát önzése nem egyéb, mint hazafiság és fajszeretet.

A béke alatt az angol bevándorlás Transzválba mind erősebb lett, úgy, hogy a búrok kénytelenek voltak a bevándorlók ellen, — kiknek nagyrészt csak a gyors meggazdagodás vágya hozta Délafrikába — törvényeket alkotni, melyek tulajdonképen a most folyó háborut előidézték. Ezen törvények meghozatala Transzvál szempontjából fölülte fontosnak tekinthető, mert az idegenek árja, már-már kétségessé tehetette a búrok hegemoniáját saját hazájukban. A kincszomjas angolok könnyűvérűsége, iszákossága, mint valami fertőző betegség átragadt a búrokra is, minélfogva erkölcsük, istenfélmük nem ragyogott már régi fényében. De az angol befolyásnak meg volt az a megbecsülhetetlen haszna, hogy a sokszor egyenletlenkedő búrokat a közös ellenség ellen egyesítette, továbbá arról győzte meg őket, hogy nem maradhatnak meg eddigi elszigeteltségükben és műveletlenségükben.

Az tagadhatatlan, hogy Transzvál az utóbbi 10 év alatt oly óriási lépésekkel haladt a kultur állam megvalósulása felé, a mivel csak Amerika gyors fejlődése mérhető össze. Johannesburg ezelőtt 15 évvel még csak egy kis, jelentéktelen város volt, míg ma lakóinak száma 100 ezeren felül van, kikből 51 ezer fehérbőrű. Hiába monopolizálták a búrok a lőpor, dynamit, szeszitalok stb. elárusítását, a bevándorlás árjával szemben tehetetlenek voltak. Krüger igyekezett az összes délafrikai búrok egyesítésével Pretorius nyomdokaiba lépni; érintkezésbe lépett az Oranje szabad állam vezérével és a fokföldi afrikanderek vezetői körével Hofmeyerrel, de az évek során át folytatott alkudozások a kölcsönös bizalmatlankodás miatt nem vezettek eredményre. A már említett Delegoa öbölhöz vezető 560 kilométer hosszú vasut 1895. január havában végre Transzvál saját erejéből elkészült Lorenzo Marqueztől Pretóriáig, de Anglia rögtön kártérítést követelt a régi részvényesek számára, a mit Transzvál megtagadott, mire az ügy a berni választott bíróság eldöntésére bízott, de időközben a háboru kitörvén ezen kérdés is a békekötéskor fog megoldásra kerülni.

Angliának a búrok ellen követett politikáját leginkább Rhodes Cecil működése idézte elő, ki mint egyike Anglia legravaszabb diplomatáinak, inkább mint bárki, befolyásolta a viszonyok alakulását Délafrikában. Rhodes Cecil, mint egy szegén falusi angol pap fia, 1852-ben látta meg a napvilágot. 17 éves korában Délafrikába került, hol előbb, mint közönséges aranybányász működött, de Kimberleyben aránylag rövid idő alatt bányatulajdonos és milliomossá lett. De a gazdaság nem vakította el, hanem visszatért Angliába és ott egyetemi hallgatónak beiratkozva pótolta, hiányos ismereteit, de nem csak a tudományok ismeretét szerzte meg Londonban, hanem a cityben elsajátította oly alaposan az angol világkereskedelem minden fortélyát, hogy visszatértekor a Fokföldön rögtön ebben a szellemben kezdte meg működését. Sikerült neki a Kimberley aranybányatulajdonosokat egy hata' mas részvénytársasággá egyesíteni, mely minden részvényes jövedelmét megkészezte. Előbb fokföldi képviselő, utóbb pedig fokföldi miniszterelnökké küzdötte fel magát. Azzal, hogy a búroknak a délafrikai köztársaságok szabad egyesülését tüzte ki célul, megtörte azok bizalmatlanságát, pedig ő ezen délafrikai szabad köztársaságokat angol fenhatóság alá akarta juttatni, az lévén politikájának célja, hogy Afrikát a Fokföldtől Egyiptomig megszerzi Angliának. Kimberley elfoglalása az angolok által is az ő politikájának volt következménye, ennek sikere bátorította fel a Jameson barátja által 1895-ben szervezett betörés megkísérésére. Jameson azon reményben, hogy a Johannesburgi angolok csatlakoznak hozzá, körülbelül 1500 emberrel átlépte Transzvál határát, de vállalkozása meghiúsult a búrok gyorsaságán, kiknek 3000 lovasa Jamesont kalandorokból összetoborzott csapatának nagy részével elfogta. A búr győzelem hírére Anglia tagadta, hogy ahhoz legcsekélyebb felbátorítást adott volna. A német császár sürgönyileg üdvözölte Krüger elnököt, hogy a bú-

rok diadalmasan verték vissza ellenségeiket és az egész művelt világ örült a vakmerő putch sikertelenségén. Rhodes, kinek szerepét egy pár elfogott leveléből a búrok megtudták, az angol kormány előtt szinleg kegyvesztett lett, míg Jamesont, mint angol alattvalót egy kedélyes államfogház fogadta falai közé.

Ettől az időtől kezdve fegyverkeznek a búrok, az angolok ellen, mert napfényes tisztaságban átlátták az ellenük irányuló százados politika céljait. A most vívott harc dönti el eme bátor nép sorsát, mely vagy szabadságot, vagy a gyűlölt angol jármot hozza meg számukra.

H. P.

Városi színház.

Bérlet 109. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1900. évi január hó 27-én.

A baba.

Operette 4 felvonásban. Irta: Ordonneau Maurice. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerzette: Audran Edmund.

SZEMÉLYEK:

Lancelot . . . Harmath J.	Alésia . . . Felhő Rózi.
Maximin . . . Pintér Imre.	Chanterelle . . . Gáthi K.
Hilarius . . . Andorffy P.	Lorémoie . . . Hajnal D.
Hilariusné . . . Tolnainé.	Balthasar . . . Czako V.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Könyvkötészet.

Az aradi nyomda részvénytársaság

(Csanádi-palota)

a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztálya

mindennemű könyv- és hangjegy bekötéseket vállal és ép oly pontosan, mint díszesen és jutányosan készítetteti el.

Jutányos árak. Díszes kiállítás.

Pontosság.

Az

Aradi Közlöny

a vidék legterjedelmesebb és legolvasottabb politikai napilapja.

Megjelenik naponként legalább 12 oldalon.

F. évi február hó 1-ével újabb előfizetést nyit.

Előfizetési ár: Február hóra helyben 2 korona, vidékre 2 korona 40 fillér. Február—márczius hóra helyben 4 korona, vidékre 4 korona 80 fillér.

Ujjonnan belépő előfizetőink

Petőfi Sándor

összes költeményeit díszkötésben, azonfelül a

Magyar Szinművészet

gazdagon illusztrált könyvét — míg a készlet tart — ingyen megkapják.

Gyümölcsfa és szőlővessző

a Herczeg Sulkowski-féle pankotai uradalom kertészeténél mindenféle legnemesebb fajú magas- és törpetörzsi gyümölcsfák, diszbokrok, cserjék, szőlőoltványok és sima szőlővesszők kaphatók. Megkeresésre árjegyzékkel szolgál a Herczeg Sulkowsky J. M. urad. felügyelősege Pankotán. 472

Magy. kir. államvasutak.

198,724—99. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Debreczen állomáson létesítendő új felvételi épület előállítására szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek. Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatósága magasépítési osztályában (VI. Teréz-körút, 56. szám III. emelet 14. szám) és Debreczenben az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó).

Az ajánlatok 50 krajczáros, az ajánlat mellékletet ivenként 15 krajczáros bélyeggel ellátva, lepecsételve, és következő felirattal nyújtandók be.

„Ajánlat a debreczeni felvételi épület létesítésére“.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1900. évi január hó 29-én déli 12 óráig 16,000, azaz tizenhatezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 75. szám, földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló betétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértí vevényvel adandók fel.

Budapesten, 1899. évi december hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomást nem díjazunk).

268—1900.

Hirdetmény.

Az aradvárosi izraelita hitközség adót fizető tagjai ezennel értesítettnek, hogy folyó évi január hó 1-től kezdődőleg a hitközség előjárósága által megállapított f. évi, valamint netalán hátralékban lévő hitközségi adójuk a városi pénztárban fizetendő.

A netalán késedelmes fizetőktől az esedékes és hátralékban lévő összeg a városi adóügyosztály által 1883. évi 44. t.-cz. 55—66. szakaszaiban megszabott eljárás szerint közí. azgatási végrehajtás útján fog beszédeni.

A hitközségi előjárósága által előírt és a kirótt adót feltüntető könyvecskék a jelentkező feleknek a városi adóügyosztály hivatalos helyiségében (illeték és idegen adót kezelő b. alosztály, földszint, ajtó 1. sz.) folyó hó 8-ától kezdve átvehetők.

Arad, 1900. jan. 9.

A városi tanács.

227—1909. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál Gáj külvárosban a 2200 korona tiszti fizetés, a megfelelő lakbérrel és 800 korona lótarási átalánnyal javadalmazott kerületi orvosi állás betöltendő lévén, azon okleveles orvosokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják s kik arra a tiszti orvosi vizsga letétele által minősítvék, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hivatalomhoz a folyó hó 27-ig bemutassák.

Megjegyzem, hogy a kerületi orvos a hatósági szervezet rendelkezése szerint, orvosi körletében köteles lakni.

Aradon, 1900. évi január hó 12-én.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

Köszönet nyilvánítás.

Üzletem átadása alkalmából kötelességemnek tartom a n. é. közönségnek, mely 20 éven át nagylelkűen pártfogolt hálás köszönetem nyilvánítani és egyúttal kérni, hogy ezen nagylelkű pártolást utódomra **Szuppi L.** urra is átruházni szíveskedjék.

tisztelettel

Szóke Ferencz.

Hivatkozással a fönti köszönet nyilvánításra, van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy Szóke Ferencz urnak 20 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő keztyű és sérvkötő üzletét megvettem, azt teljesen ujonnan felszerelve saját készítményű és legjobb minőségű glacé és szarvasbőr keztyűkkel; továbbá mindennemű sérvkötők, suspensorok, irrigátorok, gummi harisnyák és gummi fecskendőkben nagy raktárt tartok és a melyet a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlok.

Keztyűket mérték szerint bármely színben 5 óra alatt készítek.

Megrendeléseket pontosan és jutányosan eszközölk. Magam a nagyérdemű közönség szíves jóindulatába ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel

Szuppi L.

keztyűs és sérvkötő.

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

482

293—1900. pm.

Hirdetmény.

Közírré teszem, hogy a kérdőzőknek és sertéseknek Magyar, Horváth és Szlavon országok területéről Ausztriába való bevitel tekintetében f. évi január hó 18-án érvénybe lépett forgalmi korlátozásokat tartalmazó 390. számú állategészségügyi értesítő hivatalomban az érdekeltek által megtekinthető.

Aradon, 1900. évi január hó 18-án.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

355—1900. p. m.

Hirdetmény.

Felhivatnak mindazok, kik az 1900. évi tenyésztésre ingyen selyempetét kívánnak, hogy a polgármesteri hivatalban jelentkezve, neveiket s a kívánt petemennyiséget az ott kitett ivre feljegyezzék.

Később jelentkezők kevesebb petére tarthatnak igényt, jelentkezés a pete átvételére kötelező. Az ingyen petéket átvevők kötelezik magukat:

1. Mástól petét el nem fogadni.
2. A nyert pete mennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítani.
3. A termelt gubókat csakis a selyemtenyésztési felügyelőség megbízottjának s nem másnak átadni.

Az elsőosztályu gubók kilogrammonként 2 korona 20 fillérjével, a II-od osztályuak 1 korona 60 fillérjével, a hasznavehetetlen piszkos nedvesek pedig 20 fillérjével fognak beváltatni.

Azok, a kik a gubókat bárki másnak eladnák, később meghatározandó összeg erejéig megloznak büntettetni.

Aradon, 1899. évi január hó 9-én.

Salacz,

kir. tanácsos polgármester.

821—899. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Közírré tétetik, hogy az aradi, budapesti, szegedi és bécsi kir. törvényszék és járásbírósnak 6548, 10933, 11588, 11626, 11675, 11677, 12057—96, 675, 3555—97, 3525, 15312—98. 3405, 3565, 7268, 8670, 11471, 12357, 12358, 13182—99. Sp. I. 957, 1261, 2887, V. 3282/1, V. 3522/1—98, Sp. 535/2, Sp. 794, és Sp. I. 829—99. sz. elrendelő végzéseit következtében dr. Krasznay Ferencz, dr. Ardó Alfréd, dr. Mandl Vilmos és Berényi Lajos ügyvédek jelentkezésére, dr. Krasznay Ferencz, Abfal Ferencz, Stöler József, Kaufmann Ignácz, Mencer Adolf, Szabó Albert, Kemény Lajos, özv. Sefcsik Józsefné, Pavlovits Szvetozár, Révay Testvérek irodalmi intézet részvénytársaság, Probszt Károly és társa, Klein L. és társa, dr. Winkler Károly ügyvéd, a pankotai önszegélyző egyesület mint szövetséget, Assael H. és fia, Blum és társa, Winter Adolf, Reinhardt Fülöp, Moskovits Zsigmond, Guttmann L., Erber és Fleischmann, Viktoria takaré- és hitelintézet, Aradmegyei takarékpénztár, Pavlovits Constantin és Fejér Gyula javára, Ashoth Gyula és neje Asbot Teréz pankotai lak. elleni 200 frt = 400 kor., 1500 frt = 3000 kor., 135 frt = 270 kor., 180 frt = 360 kor., 195 frt = 390 kor., 99 frt 40 kr. = 198 kor. 80 fill., 113 frt 81 kr. = 227 kor. 62 fill., 70 frt = 140 kor., 200 frt = 400 kor., 150 frt = 300 kor., 116 frt 15 kr. = 232 kor. 30 fill., 440 frt 90 kr. = 881 kor. 80 fill., 123 frt = 246 kor., 50 frt = 100 kor., 115 frt = 230 kor., 24 frt 48 kor., 419 frt 48 kr. = 838 kor. 96 fill., 41 frt 30 kr. = 82 kor. 60 fill., 200 frt = 400 kor., 34 frt 50 kr. = 69 kor. 110 frt = 220 kor., 282 frt 40 kr. = 564 kor. 48 fill., 240 frt = 480 kor., 63 frt 25 kr. = 126 kor. 50 fill., 105 frt = 210 kor., 830 frt = 1660 kor., 1218 frt = 2436 kor. és 217 frt 13 kr. = 434 kor. 26 fillér tőke és jár. iránt foganatosított végrehajtások alkalmával le- és felülfoglalt és 1362 frt = 2604 kor. és 416 frt 10 kr. = 832 kor. 20 fillérre becsült szobabútornereműek és egyéb tárgyakból álló ingóságok a világi kir. bíróságnak 1899. évi V. 281/21. sz. kiküldő végzés folytán Pankotán, alperesek lakásában 1900. évi január hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára kitűzött nyilvános árverésen legtöbbet ígérő vevőnek készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

A netán az iratokból fel nem található más foglaltatók felhivatnak, hogy elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdéséig érvényesítsék.

Kelt Világoson, 1900. évi jan. hó 11-én.

Najmányi Béla,
bir. végrehajtó.

489

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon. Mérleg-számla 1899. évről. Teher.

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.
Pénztár-készlet			228,797	05	Részvénytőke			240,000	
Váltó-tárca... ..			3.992,831	93	Tartalék-alap			387,569	04
Jelzálog-kölcsönök			1.376,106		Házérték csökkenési tartalék-alap...			13,834	78
Előlegek értékpapírokra			100,913		Nyugdíj-alap			28,000	
Folyó számlai előlegek értékpapírokra és bekebelezett kötvényekre			1.389,649	82	Betétek	5.514,445	42		
Előlegek árukra			119,410		Betétek folyó- és chek-számlán ...	291,466	86	5.805,912	28
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék			78,352	54	Visszleszámitolt váltók... ..			750,609	16
Tulajdon ingatlanok:					Hitelezők			352,793	74
Deák Ferencz-utczai 42. sz. ház	153,879	16			Hátralékos tőke kamat-adó... ..			11,057	44
Atzél Péter-utczai 1. sz. ház... ..	130,891	11			Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelmek			92,128	30
Ferdinánd-utczai 1. sz. ház	29,400				Nyereség-egyenleg:				
Asztalos Sándor és Chorin Áron-utczai házak	34,000		348,170	27	elővitel 1898. évről	12,000			
Tulajdon állam- és értékpapírok:					1899. évi tiszta nyereség ...	94,854	39	106,854	39
201.600 kor. névért. magy. koronajáradék kötv. ... á frt 94.50	95,256								
293 drb Aradi vízvezetési művek r. t. részv. ... á frt 100.—	29,300								
4000 frt névért. 5% egyesített államadósság ... á frt 100.—	4,000								
4000 frt névértékű 1860-as sorsjegy ... á frt 135.—	5,400								
Különféle sorsjegyek	5,271	75	139,227	75					
Leltár álladék	9,594	52							
10% leírás	959	45	8,635	07					
Hátralékos kamatok			6,665	70					
			7.788,759	13				7.788,759	13

Aradon, 1899. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Eckhardt Ede, s. k.
titkár és czéggazd.

Baros Dezső, s. k.
főkönyvelő.

Andrényi, s. k.
igazgató.

Domány, s. k.
igazgató.

Hánn, s. k.
igazgató.

Dr. Sallai, s. k.
igazgató.

Schuster, s. k.
igazgató.

Tedeschi, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és főkéletesen rendben levőnek találtunk. — Aradon, 1900. évi január hó 14-én.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár“ 59-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1899. üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni:

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1899. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában teljes pontosság és rend uralkodik.

1899. évi december hó 31-én megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1899. évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt számtételi könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betérjesztett jelentésében a **106,854 frt 39 kr.** tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1899-iki üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alulírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1900. évi január hó 14-én.

A felügyelő-bizottsági

Braun Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
fel. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
fel. biz. tag.